

**ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ**

ДЕСЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина третя

Стенограма пленарного засідання

20 вересня 2023 року

Київ 2023

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ІХ СКЛИКАННЯ

ДЕСЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина третя

Стенограма пленарного засідання

20 вересня 2023 року

Головне управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання перше
(Середа, 20 вересня 2023 року)

Частина третя

Проведення сигнального голосування для прогнозування результатів розгляду питань порядку денного	...5
Представлення проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2024 рік»	...6
Прийняття в першому читанні за основу із скороченням наполовину строків підготовки до другого читання проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» щодо фінансового забезпечення сектору безпеки і оборони та вирішення першочергових питань»	...33
Прийняття в першому читанні за основу проекту Закону України «Про внесення змін до розділу VI Бюджетного кодексу України щодо забезпечення підтримки обороноздатності держави та розвитку оборонно-промислового комплексу України»	...42
Заява депутатської фракції політичної партії «Голос» та депутатської групи «Партія «За майбутнє»	...52
Прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законів України про визначення порядку подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, в умовах воєнного стану» з пропозиціями Президента України	...54
Прийняття Постанови Верховної Ради України «Про відкликання народного депутата України Шуфрича Н.І. з посади голови Комітету з питань свободи слова»	...64

Результати поіменного голосування

ЗАСІДАННЯ ПЕРШЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
20 вересня 2023 року, 11 година 4 хвилини
(Після перерви)*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слава Україні!

Шановні народні депутати України, відповідно до прийнятої нами Постанови «Про деякі питання організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання в умовах дії воєнного стану» сьогодні ми продовжуємо наше пленарне засідання.

Шановні колеги, я звертаю увагу, що згідно з прийнятою Верховною Радою України постановою всі присутні на пленарному засіданні не повинні поширювати інформації щодо його початку, перебігу та прийнятих на ньому рішень раніше ніж через годину після оголошення перерви у пленарному засіданні. Тому я прошу всіх колег неухильно дотримуватися прийнятого українським парламентом рішення та відповідально поставитися до забезпечення безпеки єдиного законодавчого органу нашої держави.

Шановні колеги, у разі повітряної тривоги буде оголошено перерву в пленарному засіданні і ми всі маємо перейти до безпечних місць відповідно до схеми укриття, яка розміщена на робочому місці кожного з вас.

Шановні народні депутати, за парламентською традицією пропоную розпочати роботу з виконання Державного Гімну України.

(Лунає Державний Гімн України).

Шановні народні депутати України, триває 574-й день, як український народ і його героїчне військо дають рішучу відсіч повномасштабній злочинній агресії росії. Ворог щоденно завдає цинічних ударів по мирних українських містах, атакує артилерією та дронами. Попри це сили оборони України продовжують послідовний рух вперед, завдаючи відчутних втрат особовому складу окупантів, знищуючи їх боєприпаси, військову техніку, крок за кроком переламуючи хребет рашистській армії.

Висловлюємо слова глибокої вдячності всім, хто зі зброєю в руках боронить нашу державу, всім, хто звитязно працює на нашу перемогу.

Прошу хвилиною мовчання вшанувати світлу пам'ять усіх, хто загинув у боротьбі за свободу, суверенітет, територіальну цілісність України, усіх жертв російського терору.

(Хвилина мовчання).

Дякую. Прошу сідати.

Шановні народні депутати, дозвольте поінформувати вас про участь у 21-й зустрічі голів парламентів країн «Групи семи», або «Великої сімки», та президентки Європейського парламенту. До участі у цьому важливому заході було запрошено також і мене як Голову Верховної Ради України. Головною, але не єдиною метою візиту до Японії стало зміцнення парламентської співпраці України з країнами Великої сімки, Європейським парламентом задля одержання різнопланової допомоги та підтримки в умовах агресії з боку російської федерації. І головної мети візиту було досягнуто. Парламенти країн «Великої сімки» та Європейський парламент не лише підтвердили незмінну підтримку України, а й зобов'язалися продовжувати взаємодію зі своїми урядами задля надання допомоги Україні стільки, скільки буде потрібно.

Ми детально обговорювали реалізацію Формули миру Президента України Володимира Зеленського, зокрема пункт 5, який передбачає відновлення територіальної цілісності і суверенітету України. Говорили і про гарантії безпеки для України.

Окремо я хотів би згадати зустріч із спікером Палати представників Конгресу США Кевіном Маккарті. Вона стала важливим елементом для зміцнення двопалатної і двопартійної підтримки України з боку США. Візит до Токіо також став важливою віхою розвитку українсько-японського партнерства.

Шановні колеги, дипломатичний марафон України заради своєї свободи і незалежності триває. Я хочу, щоб ми всі щиро побажали успіху дипломатичній місії Президента України, який у ці дні у Сполучених Штатах Америки об'єднує світову спільноту заради нашої перемоги.

Шановні народні депутати, сьогодні день народження в наших колег народних депутатів України Сергія Анатолійовича Мінька, позафракційний, та Андрія Андрійовича Шараськіна, фракція «Голос». Давайте привітаємо їх та побажаємо міцного здоров'я, наснаги та якнайшвидшої перемоги України (*Оплески*).

Шановні народні депутати, відповідно до статті 28 Регламенту Верховної Ради України перед початком розгляду питання пропоную провести сигнальне голосування. Нагадую, що необхідно, утримуючи сенсорну кнопку, натиснути зелену кнопку «За» та утримувати ці дві кнопки одночасно до завершення голосування, тобто до появи результатів на табло.

Шановні колеги, прошу взяти участь у сигнальному голосуванні.

«За» – 147.

Проголосували: за – 137, проти – 3, утримався – 1.

Шановні колеги, ще раз звертаюся до всіх із закликом неухильно дотримуватися безпекових правил у Верховній Раді України і не поширювати інформації щодо перебігу пленарного засідання та прийнятих у парламенті рішень раніше ніж через годину після завершення нашої роботи.

Шановні народні депутати, перелік питань, який був сьогодні попередньо узгоджений на засіданні Погоджувальної ради, вам роздано. Переходимо до його розгляду.

Перше питання – представлення проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2024 рік».

Шановні народні депутати, переходимо до представлення Кабінетом Міністрів України проекту Закону України про Державний бюджет України на 2024 рік ([№ 10000](#)).

Секунду, Артуре Володимировичу, що у вас з процедури? Ми ж ніби про все домовилися.

ГЕРАСИМОВ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний Руслане Олексійовичу, згідно з частиною першою статті 154 Регламенту Верховної Ради України під час представлення проекту бюджету Верховна Рада може прийняти процедурне рішення про заслуховування головних розпорядників коштів державного бюджету щодо мети, завдань та результативних показників відповідних бюджетних програм.

Тому звертаємося до вас з тим, щоб поставити зараз на голосування Верховної Ради України пропозицію про запрошення до нас на представлення проекту бюджету представників Міністерства оборони України, Міністерства з питань стратегічних галузей промисловості України, Міністерства інформаційної політики України, Державного управління справами, Державного бюро розслідувань та Бюро економічної безпеки України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування процедурну пропозицію Артура Володимировича. Прошу голосувати.

«За» – 74.

Рішення не прийнято.

Тому йдемо за тією процедурою, яку погодили на засіданні Погоджувальної ради.

Разумков. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О., народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Руслане Олексійовичу, доброго ранку! Шановні колеги, у порядку денному на сьогодні два законопроекти – [№ 10038](#) і [№ 10037](#), але не всі альтернативні проекти до них пройшли комітет, тому ми не можемо їх розглядати. Або давайте дочекаємося рішення комітету і лише після того розпочнемо розгляд цих питань. Поки що вони не можуть бути в порядку денному.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитре Олександровичу, ми просто вже розпочали представлення проекту бюджету, а з приводу цього питання я прошу виступити голову комітету Роксолану Андріївну Підласу. Сьогодні це питання виникало на засіданні Погоджувальної ради, і було прийнято відповідне рішення.

Будь ласка, Роксолано Андріївно.

ПІДЛАСА Р.А., голова Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Я хотіла б звернути вашу увагу спочатку на те, що ми зараз розглядаємо проект бюджету на 2024 рік, щодо якого взагалі немає рішення комітету, тому що це лише представлення.

А щодо бюджету 2023 року вчора Комітет з питань бюджету ухвалив рішення рекомендувати прийняти за основу і в цілому основний законопроект, поданий урядом, а всі альтернативні відхилити.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ще раз повторюю, що ми перейшли до представлення Кабінетом Міністрів України проекту Закону «Про Державний бюджет України на 2024 рік» (№ 10000).

Відповідно до частини третьої статті 154 Регламенту Верховної Ради України питання розглядається за процедурою повного обговорення. Відповідно до Регламенту, пропозицій профільного комітету та рішення, узгодженого Погоджувальною радою був запропонований такий порядок розгляду цього питання: представлення проекту Державного бюджету Міністерством фінансів – до 10 хвилин, відповіді міністра фінансів на запитання народних депутатів – до 9 хвилин, доповідь голови Комітету з питань бюджету – до 5 хвилин, відповіді на запитання народних депутатів – до 9 хвилин, виступи представників депутатських фракцій і груп – до 24 хвилин (по 3 хвилини на виступ), виступи народних депутатів – до 6 хвилин (по 3 хвилини на виступ), виступ народного депутата України з окремою думкою – до 3 хвилин, усього – до 70 хвилин.

Заперечень немає? Тоді йдемо далі.

Шановні народні депутати, для представлення проекту Закону «Про Державний бюджет України на 2024 рік» запрошується міністр фінансів України Сергій Михайлович Марченко, до 10 хвилин.

Будь ласка, Сергію Михайловичу.

МАРЧЕНКО С.М., міністр фінансів України. Шановний Руслане Олексійовичу, шановні народні депутати! Відповідно до Конституції та вимог Бюджетного кодексу пропонується для розгляду проект Державного бюджету на 2024 рік. Бюджет наступного року є другим бюджетом, який уряд готує і подає на розгляд парламенту в умовах повномасштабної війни. Головною відмінністю цього бюджету є не лише акумулювання максимального ресурсу на сектор

безпеки та оборони, а й створення умов для відродження вітчизняного оборонно-промислового комплексу. Тому це бюджет, що спрямований на розвиток економіки для перемоги.

Крім того, у бюджеті 2024 року враховані основні пріоритети майбутньої Української доктрини, що представлена для обговорення Президентом України Володимиром Зеленським.

Щодо макропрогнозу. Номінальний ВВП планується на рівні 7 трильйонів 825 мільярдів гривень. Зростання реального ВВП очікується на рівні 5 відсотків. Індекс споживчих цін (грудень до грудня) – 10,8 відсотка. Зростання експорту товарів та послуг – 7,5 відсотка.

Доходи загального фонду державного бюджету становитимуть 1 трильйон 560 мільярдів гривень, що на 346 мільярдів гривень більше плану на цей рік. Доходи враховують умови воєнного стану та визначені на чинній податковій базі.

У наступному році ми плануємо зростання надходжень за всіма основними податками. Крім того, як виняток, пропонується спрямувати до загального фонду державного бюджету доходи дорожнього фонду та зараховувати ПДФО із виплат військовим до спецфонду замість місцевих бюджетів. Очікуваний ресурс від ПДФО із виплат військовим – приблизно 100 мільярдів гривень, що підуть на сектор безпеки та оборони, розвиток вітчизняного ОПК.

Видатки загального фонду державного бюджету плануються в обсязі 3 трильйони 108 мільярдів гривень, що більше планового показника цього року на 325 мільярдів гривень.

У проекті бюджету передбачено загальний ресурс на національну безпеку і оборону в 2024 році – 1 трильйон 784 мільярди гривень (близько 23 відсотків ВВП), що на 212 мільярдів гривень більше ніж у 2023 році. Зокрема, на грошове забезпечення військовослужбовців – 1 трильйон 72 мільярди гривень, на створення і закупівлю озброєння та військової техніки – 540 мільярдів гривень. Майже 56 мільярдів заплановано на розвиток ОПК, що в сім разів більше обсягу поточного року, 48 мільярдів гривень – на розробку та закупівлю безпілотників.

Соціальний захист населення – наступний пріоритет цього бюджету. На цей напрям передбачається 470 мільярдів гривень, що на 25 мільярдів гривень більше ніж у 2023 році. У бюджеті враховано підвищення розміру мінімальної заробітної плати до 7 тисяч 100 гривень – з січня та до 8 тисяч – з квітня 2024 року. Зростання становитиме 19,4 відсотка.

У бюджеті також визначено такі напрями соціальних програм, як забезпечення виплати пенсій – 272 мільярди гривень, пенсії понад 10 мільйонів українських пенсіонерів буде забезпечено вчасно і в поновному обсязі. Крім того, у березні 2024 року вони будуть проіндексовані. На соціальну допомогу буде спрямовано 137 мільярдів гривень для 5 мільйонів осіб, на виплату пільг і житлових субсидій – 50 мільярдів гривень (це 3 мільйони домогосподарств), на соціальний захист осіб з інвалідністю – майже 6 мільярдів гривень, на розвиток соціальних послуг – 1 мільярд гривень.

Підтримка ветеранів – наступний пріоритет цього бюджету. На цей напрям передбачається 14 мільярдів гривень (плюс 7,5 мільярда гривень до 2023 року). Зокрема, запроваджується інститут помічника ветерана, на який заплановано 4 мільярди гривень, на надання реабілітаційних та психологічних послуг – 2,6 мільярда гривень, на забезпечення житлом 2 тисяч осіб – 6 мільярдів гривень, на заходи із зубопротезування – 750 мільйонів гривень, на створення Національного військового меморіального кладовища – 516 мільйонів гривень, на фінансову підтримку ветеранів через Український ветеранський фонд – 248 мільйонів гривень.

На належне представлення України на міжнародній спортивній арені та підготовку спортсменів передбачено 7,5 мільярда гривень. Наступний рік олімпійський, тому ми передбачаємо кошти для участі наших спортсменів в Олімпійських іграх.

На охорону здоров'я передбачено 202 мільярди гривень, що на 24,4 мільярда гривень більше за бюджет 2023 року. Зокрема, на реалізацію програми медичних гарантій – 159 мільярдів гривень, на централізовану закупівлю лікарських засобів – 10 мільярдів гривень, на закупівлю новітнього обладнання – 3 мільярди гривень, на систему громадського оздоровлення – 5 мільярдів гривень. Запроваджено нову послугу з репродуктивних технологій, на це в бюджеті заплановано 1,5 мільярда гривень. На розбудову центрів високоточної діагностики раку передбачено 1,6 мільярда гривень.

Освіта – наступний пріоритет. На сферу освіти передбачено 179 мільярдів гривень, це на 23 мільярди гривень більше за бюджет 2023 року. З них на оплату праці вчителів – 103 мільярди гривень, на облаштування укриттів та безбар'єрного простору – 3,3 мільярда гривень, на програму «Нова українська школа», у тому числі на придбання підручників, – 3 мільярди гривень, на закупівлю шкільних автобусів – 1 мільярд гривень, на модернізацію шкільних їдалень у рамках реформи шкільного харчування, що реалізується під патронатом першої леді, – 1,5 мільярда гривень.

Сфера культури отримає 11 мільярдів гривень.

Цифрова трансформація. На це передбачено 2,5 мільярда гривень. Зокрема, на реалізацію інноваційних проектів для потреб сектору безпеки і оборони BRAVE1 – 1,5 мільярда гривень, на запровадження застосунку «Мрія» для забезпечення доступу до знань з будь-якого куточка світу – 142 мільйона гривень.

Видатки на наукову та науково-технічну діяльність враховані в сумі 13,5 мільярда гривень.

У бюджеті на 2024 рік видатки на судову владу передбачено в обсязі понад 24 мільярди гривень, що на 4 мільярди гривень більше за бюджет 2023 року. Збільшено видатки на Державну судову адміністрацію та відповідні профільні суди.

Видатки на Міністерство закордонних справ збільшено на 2,2 мільярда гривень і становитимуть понад 8 мільярдів гривень.

У бюджеті на 2024 рік передбачено кошти на реформу оплати праці державних службовців. Ця реформа є важливим елементом переговорного процесу про вступ України до Європейського Союзу.

На підтримку бізнесу передбачено майже 31 мільярд гривень, зокрема на програму «Доступні кредити 5-7-9%», компенсації військових ставок, індустриальні парки, гранти бізнесу, компенсації вартості техніки вітчизняного виробництва, на гуманітарне розмінування.

На оперативне вирішення першочергових потреб передбачено 45 мільярдів гривень у резервному фонді. Ці кошти будуть спрямовані в тому числі на ремонт та будівництво доріг для військових потреб.

Ресурс місцевих бюджетів на 2024 рік визначено в сумі 292 мільярди гривень, що на 75 мільярдів гривень більше ніж у 2021 році. Для компенсації втрат місцевих бюджетів і перенаправлення ПДФО із виплат військовим до бюджету ми окремо передбачили компенсатори, буде окрема додаткова дотація в обсязі 33 мільярди гривень, у тому числі ми не плануємо вилучати реверсну дотацію в обсязі 14 мільярдів гривень.

Ще раз хочу акцентувати вашу увагу, що всі надходження у вигляді податків, зборів, усі наші доходи спрямовуються на сектор безпеки і оборони. Інші соціальні видатки реалізовуватимуться за допомогою коштів, які будуть залучені від наших партнерів. Інфраструктурні проекти реалізовуватимуться насамперед через кошти, залучені з відповідних проектів міжнародної фінансової допомоги.

Потреба у зовнішньому фінансуванні на наступний рік становить майже 43 мільярди доларів США. Ми сподіваємося, що зможемо заручитися підтримкою з боку Сполучених Штатів Америки, Європейського Союзу, Японії, Канади, інших наших партнерів та Міжнародного валютного фонду.

На наступний рік ми передбачаємо дефіцит бюджету на рівні 20,4 відсотка валового внутрішнього продукту. Нагадаю, що в цьому році дефіцит бюджету становить 27 відсотків валового внутрішнього продукту. Державний борг зростає до 8 трильйонів 184 мільярдів гривень, або 104,6 відсотка ВВП.

Державні запозичення плануються в обсязі 2 трильйони 134 мільярди гривень, у тому числі внутрішні – 422 мільярди гривень.

Погашення державного боргу заплановано в обсязі 607 мільярдів гривень, його обслуговування – 422 мільярди гривень.

Дякую за увагу. Сподіваюся на оперативне опрацювання проекту бюджету та швидке ухвалення у Верховній Раді.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергію Михайловичу.

Шановні народні депутати, прошу записатися на запитання до міністра фінансів України.

Олексій Олексійович Гончаренко, фракція політичної партії «Європейська солідарність». Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 137, Одеська область, самовисуванець). Прошу передати слово Софії Федині.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Софія Романівна Федина. Будь ласка.

ФЕДИНА С.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Пане міністре, поясніть, будь ласка, ситуацію, коли ми маємо абсолютно незрозуміле скорочення фінансування Міністерства оборони в той час, коли про завершення війни і не йдеться. Але водночас ми бачимо катастрофічне збільшення фінансування певних каральних, репресивних органів замість ЗСУ, наприклад БЕБ, видатки на яке збільшуються в 3,5 разу. Вони воюватимуть замість Збройних Сил України чи добиватимуть бізнес чи як? До того ж збільшується фінансування Верховної Ради, ДБР, Генеральної прокуратури, Державної митної служби, НАБУ, різних структур, які не мають жодного стосунку до забезпечення безпеки і оборони України.

Чи не краще було б зараз заморозити збільшення видатків на такі структури, а всі кошти виділити на потреби Збройних Сил України, безпеки, оборони і цивільного захисту? Тому що, м'яко кажучи, це виглядає абсолютно неадекватно.

МАРЧЕНКО С.М. Дякую за запитання. Хочу сказати, що ваші тези про те, що ми скорочуємо бюджет сектору безпеки і оборони, не відповідають дійсності. Бюджет сектору безпеки і оборони наступного року зростає на 212 мільярдів гривень, у тому числі збільшується оплата праці з нарахуваннями, суттєво зростають видатки на озброєння та військову спеціальну техніку. Це кошти, які на сьогодні ми можемо собі дозволити в рамках існуючих податків, які збираємо.

Стосовно видатків на інші органи. Вони прораховані і щодо кожного з цих органів можемо окремо пояснити, чому відбувається зростання видатків. Тому я не бачу жодних підстав вважати, що збільшення на 100 мільйонів фінансування якогось органу може покрити потреби нашого сектору безпеки і оборони.

Дякую (*Шум у залі*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народній депутатці Мошенець Олені Володимирівні, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

МОШЕНЕЦЬ О.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Роксолані Підласій.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Роксолано Андріївно, будь ласка.

ПІДЛАСА Р.А. Сергію Михайловичу, доброго ранку! Дякую за презентацію.

Наскільки мені відомо, до проекту бюджету на 2024 рік закладено реформу оплати праці державних службовців. Чи можете ви більш детально пояснити, у чому вона полягатиме і чому потрібна саме зараз?

МАРЧЕНКО С.М. Питання оплати на державній службі є не менш важливим, ніж питання фінансування сектору безпеки та оборони. Ми опинилися в ситуації, коли більшість якісних фахівців, які працювали на державній службі, вимушено залишають свої посади через неконкурентні умови оплати праці і через те, що в деяких міністерствах або відомствах заробітна плата може бути вищою, оскільки відповідними законами встановлено збільшені надбавки. У нас особливо страждає міжнародний блок, фахівці з міжнародних відносин ідуть працювати на ринок, а також ті фахівці, які довгий час формували інституційну спроможність міністерств і відомств.

Тому щоб вирівняти систему оплати праці на державній службі і піти на один з таких важливих кроків, який наближає нас до Європейського Союзу, ми запроваджуємо вже в бюджеті на 2024 рік розбивку і фінансування оплати праці за грейдами, посади буде поділено за сім'ями посад відповідно до вкладу, відповідно до аналітичної роботи, яка здійснюється, буде ранжування відповідних органів. Сподіваюся, що це дасть змогу підвищити конкурентну спроможність державних інституцій і суттєво мобілізувати в тому числі інституційні механізми для захисту нашої держави.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається Євгенію Володимировичу Шевченку, депутатська група «Відновлення України». Будь ласка.

ШЕВЧЕНКО Є.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 76, Запорізька область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, доброго ранку! Сергію Михайловичу, у мене риторичне запитання, можете не відповідати. Скажіть, будь ласка, чому так діється в нашій країні, що про бізнес, про економіку взагалі ніхто не думає? Я тут підтримую Федину, тому що видатки на БЕБ, на всі правоохоронні органи зростають, а в цей час, наприклад, податкова просто не хоче видавати ліцензії на спирт, на тютюн.

Шановні колеги, звертаю увагу, що це питання дуже важливе, і вважаю, що треба внести таку ініціативу й передати повноваження щодо ліцензій на тютюн, на спирт та інші дуже важливі речі Міністерству економіки, тому що ви разом з Гетманцевим так узурпували цей бізнес (там ще Шурма сидить у вас

в Офісі Президента) і вже добиваєте його до кінця. Коли він працюватиме, невідомо. Я не знаю взагалі, навіщо нам Міністерство фінансів, якщо вами керує Гетманцев і...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дайте, будь ласка, відповідь.

МАРЧЕНКО С.М. Давайте з приводу економіки. На підтримку економіки передбачено нові та безпрецедентні програми в обсязі 31 мільярд гривень. Такого раніше не було. Там є і підключення до мереж, і підтримка індустріальних парків, і інші дуже важливі речі. Я вважаю, що це дасть необхідні стимули для розвитку вітчизняної економіки. Крім того, на розвиток оборонно-промислового комплексу і на розвиток системи нових технологій та озброєння передбачено 96 мільярдів гривень. Як це можна назвати, як не стимулюванням економіки? Це і є стимулюванням економіки, це нові робочі місця і податки, які будуть сплачені в країні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Гетманцев, ви хочете скористатися правом на репліку? Будь ласка, репліка.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую. У контексті відповіді й права на репліку хочу насамперед подякувати міністру фінансів за підготовку якісного проекту бюджету на 2024 рік і правильні пріоритети, які Кабінет Міністрів визначив у ньому. Безперечно, перший пріоритет – це оборона та безпека, і видатки відповідно збільшуються. Другий пріоритет – це соціалка. Ми проводимо індексацію пенсій під час війни, підвищуємо видатки на освіту, на медицину, бо розуміємо, що соціально незахищені верстви населення потребують зараз додаткової підтримки. Третій пріоритет, про що говорив колега, – це підтримка бізнесу. Попри війну, навіть попри те, що ми збираємо менше податків, ніж треба на оборону, ми передбачаємо масштабні програми підтримки бізнесу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якось у вас доброзичлива репліка. Це прекрасно, це означає, що в залі є компроміс.

Короленко-Усова Валентина Юріївна. Ваше запитання до міністра фінансів. Будь ласка.

КОРОЛЕНКО-УСОВА В.Ю., член Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Доброго ранку! Прошу передати слово Кисилевському Дмитру Давидовичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитре Давидовичу, будь ласка.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 24, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Місто Дніпро. Сергію Михайловичу, доброго ранку! Хочу подякувати вам за ті пріоритети, які відображені в бюджеті. Ви дуже влучно сказали, що це розвиток економіки задля перемоги. Дуже важливо також було побачити, що в цьому бюджеті передбачено кошти саме на виробництво зброї, дронів та на інші програми, які сприяють розвитку в Україні високотехнологічних виробництв.

Разом з тим я хотів би поставити запитання щодо 1,6 трильйона гривень на оборону. Ми всі пам'ятаємо закупівлю турецьких курток та інші витрати, які могли б бути здійснені в Україні і принести податки до українського бюджету, проте Міністерство оборони їх витратило на імпорتنі товари, позбавляючи країну податків.

Яким чином на вашу думку як міністра фінансів можна більш ефективно використовувати ці гроші, які передбачені в бюджеті на оборону, щоб вони створювали робочі місця в Україні і щоб ми хоча б частину податків з цих грошей забирали назад до державного бюджету для подальшого фінансування потреб нашої оборони і перемоги?

Дякую.

МАРЧЕНКО С.М. Дякую за таке важливе запитання. Ми, дійсно, завжди були прихильниками спрямування величезного бюджету саме на розвиток озброєння, на розробку нових зразків і закупівлю зброї у вітчизняних виробників. Сподіваюся, що ті стимули, які ми зараз закладаємо, і ті зміни, які відбуваються в Міністерстві оборони, дадуть нам змогу побачити радикальний перегляд підходів до закупівлі зброї, до того, де саме і як ми збираємося стимулювати. Я вважаю, що це стратегічний підхід – розробляти зброю і забезпечувати нашу армію власною зброєю. Тому що зброя, боєприпаси та інші засоби, що надходять нам як міжнародно-технічна допомога, по-перше, надходять невчасно, а по-друге, не завжди їх вистачає. Тому створення вітчизняного ОПК є довгостроковим рішенням, яке дасть нам можливість у майбутньому забезпечити безпеку та оборону нашої країни.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергію Михайловичу. Будь ласка, займіть своє місце.

Шановні народні депутати, для доповіді запрошується голова Комітету Верховної Ради України з питань бюджету Роксолана Андріївна Підласа.

Будь ласка, Роксолано Андріївно.

ПІДЛАСА Р.А. Шановні колеги, шановний Руслане Олексійовичу, шановні народні депутати! Відповідно до закону я маю вам повідомити, що Кабінет Міністрів вчасно подав проект Закону «Про Державний бюджет України на 2024 рік» до Верховної Ради і сьогоднішнє представлення цього документа відбувається відповідно до встановлених законодавством вимог.

Щойно міністр фінансів представив основні параметри проекту бюджету. Коротко хочу зупинитися на деяких з них.

Бюджет 2024 року – це бюджет країни, що воює, в якій є один чіткий пріоритет – оборона. Кошти на безпеку та оборону в проекті зафіксовані на рівні 2023 року, а саме 1 трильйон 690 мільярдів гривень, або 21,6 відсотка валового внутрішнього продукту. Хоча, забігаючи наперед, варто сказати, що найближчим часом ми ухвалимо чергові зміни до бюджету 2023 року і збільшимо загальні щорічні видатки на оборону до 1 трильйона 900 мільярдів гривень.

Наступний 2024 рік має стати знаковим роком для внутрішнього виробництва зброї та боєприпасів. Зокрема 55,8 мільярда гривень пропонується спрямувати для Міністерства з питань стратегічних галузей промисловості для виробництва зброї та снарядів на українських підприємствах, 48 мільярдів гривень – для Держспецзв'язку на виробництво дронів та антидронових систем. Обидві ці програми дадуть потужний стимул промисловому виробництву в Україні і сприятимуть досягненню п'ятивідсоткового зростання валового внутрішнього продукту. Але потрібно розуміти, що цей ресурс на виробництво зброї та боєприпасів в Україні з'явиться лише тоді, коли народні депутати проголосують за переспрямування податку на доходи фізичних осіб – військовослужбовців до державного бюджету. Сьогодні Верховна Рада розглядатиме відповідний законопроект № 10037.

Другим пріоритетом видаткової частини бюджету, як зазвичай, є соціальна сфера. Близько 469 мільярдів гривень пропонується спрямувати на підтримку українців, які потрапили в різні складні життєві обставини або досягли пенсійного віку. На наступний рік передбачено підвищення державних соціальних стандартів. Насамперед збільшується мінімальна зарплата: спочатку до 7 тисяч 100 гривень, а потім до 8 тисяч гривень. Це означає, що держава встановлює правило: жодна установа і жоден бізнес не можуть платити українцеві, який працює, менше ніж 8 тисяч гривень на місяць, тому що реальна вартість життя значно зросла з 2022 року, коли востаннє було переглянуто мінімальну зарплату.

Значно збільшуються видатки на підтримку ветеранів, зокрема на реалізацію програм і заходів ветеранської політики передбачені видатки в сумі 14,3 мільярда гривень, що вдвоє більше за видатки поточного року. З них 2,6 мільярда будуть спрямовані на фізичну та психологічну реабілітацію ветеранів.

Однією з найбільших відмінностей від бюджету 2023 року є скорочення видатків на інфраструктуру та будівництво. Зважаючи, що новий бюджет планувався за принципом: кожна зароблена в Україні гривня – на перемогу, у проекті бюджету не заплановано капітальних видатків та видатків

на будівництво, окрім 3 мільярдів 300 мільйонів гривень, які передбачено на будівництво укриттів у школах та дитячих садочках. Уряд пропонує відмовитися від видатків на будівництво доріг, ремонт приміщень, будівництво спортивних, культурних та гуманітарних об'єктів. Натомість непередбачувані видатки щодо об'єктів, які зруйновано через обстріли російською федерацією та військові дії, або дороги, які потребують термінового ремонту для потреб фронту, будуть фінансуватися з резервного фонду. На такі потреби передбачено майже 45 мільярдів гривень.

Для підтримки бізнесу в 2024 році уряд пропонує закласти майже 30 мільярдів гривень.

Згідно зі статтею 154 Регламенту я маю поінформувати вас, шановні народні депутати, про відповідність законопроекту вимогам Бюджетного кодексу. Проект підготовлено на чинному податковому законодавстві...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Роксолано Андріївно.

Шановні колеги, прошу народних депутатів записатися на запитання до голови комітету, до 9 хвилин.

Разумков Дмитро Олександрович, позафракційний. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую, Руслане Олексійовичу.

Роксолано Андріївно, скажіть, будь ласка, у цьому бюджеті так само, як і в попередньому, ви вирішили надути українську армію, забувши про 30 тисяч гривень доплати, 100 тисяч гривень доплати тощо? Чи передбачені всі кошти на виплати Збройним Силам України і силам оборони до кінця 2024 року? Чи знову вийде в грудні чи в січні міністр оборони і скаже: нас армія попросила забрати у військових тридцятку, забрати сотню, забрати зарплати? Чи так відбуватиметься й далі? Дайте, будь ласка, відповідь на це запитання і скажіть, хто відповідатиме, якщо знову це буде профанація, що не відповідатиме бюджету держави, яка воює, а відповідатиме бюджету держави, яка закупає яйця по 17 гривень, зимові куртки як літні, яблука по 52 гривні, конструктори для укриттів тощо. Чи можете ви гарантувати повні виплати нашим захисникам?

ПІДЛАСА Р.А. Так багато запитань одразу. Спробую відповісти на всі.

Як я вже сказала, у державному бюджеті передбачено, що 1 трильйон 690 мільярдів гривень спрямовуються на потреби оборони. Думаю, що в 2024 році ми будемо переглядати, безперечно, цей бюджет у напрямі збільшення видатків на оборону.

Щодо конкретних виплат, то їх встановлює Кабінет Міністрів за поданням Міністерства оборони, у тому числі й за поданням нового міністра оборони, за якого, нагадаю, проголосували понад 300 народних депутатів, майже конституційна більшість. Думаю, що ми йому дали мандат довіри для наведення порядку в Міністерстві оборони, щоб такі ганебні випадки, як розкрадання на українській армії, припинилися. Я впевнена, що з новим міністром оборони ми не

побачимо ані яєць по 17 гривень, ані літніх курток замість зимових, а парламент підтримає наші сили оборони в наданні їм усього фінансового ресурсу, який вони в нас проситимуть.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Бурмічу Анатолію Петровичу, депутатська група «Відновлення України». Будь ласка.

БУРМІЧ А.П., член Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановний Голово! Прошу передати слово колезі Шевченку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шевченко Євгеній Володимирович. Будь ласка.

ШЕВЧЕНКО Є.В. Роксолано Андріївно, я не міг пройти повз вас, ми з вами колеги по Комітеті з питань економічного розвитку, і в мене відповідне запитання. Коли ви наведете порядок у вашому профільному міністерстві? Коли почнуть без перепон видавати всі ліцензії, які податкова зобов'язана видавати згідно із законом? Коли в Україні припиниться те, що вони роблять, – рекет бізнесу? Коли ви як голова Комітету з питань бюджету, колишній заступник голови Комітету з питань економічного розвитку зможете навести лад у бюджетній сфері? Ще раз кажу, всі міністри, податкова збирають ці бюджети, але вони зовсім не думають про завтрашній день, економіку просто цькують, рекетирують, бізнесменів давлять кожного разу. У вас є така можливість, ви ж буваєте в Офісі Президента, при нагоді скажіть, будь ласка, їм про те, що вони роблять. Вони взагалі не думають про завтрашній день.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Роксолано Андріївно, будь ласка.

ПІДЛАСА Р.А. Євгенію Володимировичу, щиро дякую за такі важливі питання. Ми розділяємо відповідальність за роботу Міністерства фінансів з Комітетом з питань фінансів, податкової та митної політики пана Данила Гетманцева, і я проситиму, щоб він узяв слово для репліки та прокоментував, як навести порядок у податковій.

Щодо бюджетного комітету, то ми передусім зацікавлені, щоб були повністю зібрані всі доходи на рівні 1,7 трильйона гривень, як закладено в Державному бюджеті, бо якщо податкова або митниця у наступному бюджеті нас підведуть, то ми, на жаль, не зможемо в достатній мірі профінансувати оборону. Тому це дуже важливо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Даниле Олександровичу, ви будете реплікувати? Давайте після обговорення, якщо захочете.

Мокан Василь Іванович, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка. Відмовляєтеся від слова? Гаразд.

Ідемо далі. Слово надається Павленку Ростиславу Миколайовичу, фракція політичної партії «Європейська солідарність».

ПАВЛЕНКО Р.М., член Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую, Руслане Олексійовичу. Прошу передати слово Ніні Петрівні Южаніній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Ніно Петрівно.

ЮЖАНІНА Н.П., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Скажіть, будь ласка, яку конкретно суму заощадив бюджет у результаті проведеної реформи оплати праці держслужбовців, про яку ви говорили весь минулий рік? Це перше.

Друге. Чи переглянули всі видатки по всіх розпорядниках у частині загальних видатків та їх оптимізації, як пропонувалося протягом минулого року в усіх поправках до бюджету? Скільки заощадив бюджет у результаті такої проведеної роботи? Дві цифри.

ПІДЛАСА Р.А. Ми поки що нічого фактично не заощадили, тому що ця реформа не почала діяти. Ви маєте рацію в тому, що ми обговорювали законопроект [№ 8222](#) весь минулий рік і навіть проголосували його в першому читанні. І те, що закладено зараз у бюджет, є похідним від законопроекту № 8222. У висновках Міністерства фінансів та Національного агентства з питань державної служби до законопроекту, де описані принципи цієї реформи, зазначається, що ця реформа не потребуватиме додаткових видатків з державного бюджету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народній депутатці Саладусі Ользі Валеріївні, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

САЛАДУХА О.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань молоді і спорту (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Дмитру Разумкову.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую. Роксолано Андріївно, запитань багато, а відповідей немає, як завжди. Ви не розповідайте про те, що думаєте, ви – голова комітету, доповідаєте щодо бюджету держави, то дайте фактаж.

Ще раз повторюю запитання. Чи передбачені всі кошти, необхідні для виплати зарплати та додаткової винагороди нашим захисникам і чи відповідатимете ви персонально перед силами оборони, якщо грошей знову не вистачить?

Ви ж там не просто так сидите й зарплату отримуєте, не за красиві оцenyтка, а за те, що працюєте і маєте довести цей бюджет до кінця. Якщо ви його недопрацювали, якщо там немає цих грошей, повертайте уряду. Якщо є, скажіть, що є, ми голосуємо, і тоді будете відповідати.

Дякую.

ПІДЛАСА Р.А. У бюджеті на 2024 рік передбачено всі визначені законодавством виплати для наших військовослужбовців. Все, що їм передбачено за законом, за рішеннями уряду, буде виплачено перш за все. На основі єдиного казначейського рахунку Державне казначейство здійснює виплати щодо грошового забезпечення військовослужбовців у першу чергу. Це так звані захищені видатки.

Якщо ми будемо потребувати коштів на додаткову закупівлю техніки, а ми завжди цього потребуємо і фронт завжди цього потребує, якщо нам потрібно буде більше боєприпасів і дронів, ми будемо вносити зміни до Державного бюджету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Думаю, що наступне питання завершальне.

Макаров Олег Анатолійович, фракція політичної партії «Голос».
Будь ласка.

МАКАРОВ О.А., секретар Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Будь ласка, передайте слово Галині Васильченко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Галина Васильченко. Будь ласка.

ВАСИЛЬЧЕНКО Г.І., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ №118, Львівська область, політична партія «Голос»). Фракція «Голос». Шановна пані Роксолано, правильно зазначено, що в 2024 році максимальна кількість видатків має бути спрямована на сектор сил безпеки і оборони, всі це підтримують. Але передбачається, що на Мінстратегпром і Держспецзв'язку буде виділено суттєві додаткові кошти, тому вже в цьому бюджеті у громад буде забрано ПДФО з виплат військовим. Чи розумієте ви, наскільки це великі ризики для громад? Це перше запитання.

Друге. Чи знаєте ви, що самі військові звертаються до нас як народних депутатів, до органів місцевого самоврядування й озвучують такі речі, що їм набагато легше і швидше отримати допомогу від органів місцевого

самоврядування на ремонт техніки, на закупівлю авто, старлінків тощо, ніж через складні бюджетні бюрократичні процедури отримати все це згори. Чи не вбачаєте ви це наступом на реформу децентралізації і зниження фінансової спроможності громад?

Дякую.

ПІДЛАСА Р.А. Дякую за запитання. Ми повністю підтримуємо співпрацю органів місцевого самоврядування напряму з бригадами. Я особисто вважаю, не можу тут говорити за весь комітет, що потрібно ухвалювати законопроект [№ 9559-д](#), який повністю врегулював би в законодавчому полі можливості громад передавати кошти для військових напряму. У нас така пропозиція закладена в Бюджетному кодексі. Ми говоримо, що підтримувати сили оборони і територіальної оборони можна і потрібно.

Ми також говоримо, що місцеве самоврядування станом на зараз має 201 мільярд гривень невикористаних залишків, які можна і потрібно спрямувати повною мірою на потреби оборони. Я буду вдячна всім громадам, які залишки своїх коштів спрямують Збройним Силам України. Це буде правильна і державницька позиція.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановні колеги. Дякую, Роксолано Андріївно. Займіть своє місце, будь ласка.

Шановні народні депутати, прошу записатися на виступи від депутатських фракцій і груп. Нагадую, що відводиться по 3 хвилини на виступ, разом – до 24 хвилин. Прошу представників фракцій і груп записатися на виступи.

Слово надається Павлу Андрійовичу Бакунцю, депутатська група «Довіра». Будь ласка, Павле Андрійовичу.

БАКУНЕЦЬ П.А., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 122, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Шановний пане Голово, шановний профільний міністре, шановні народні обранці, дорогі українці! Сьогодні ми стоїмо на порозі ухвалення, власне, воєнного бюджету, і розуміємо, що він розроблений у важкий, непростий час війни росії проти України. Для перемоги нашої країні необхідний величезний капітал, і, окрім хоробрих сердець українців, окрім розумних інвестицій українців, нам потрібні й величезні кошти.

Цей бюджет говорить про те, що ми повинні дбати про тих найвідважніших українців, які сьогодні перебувають на полі бою. Тому цей бюджет майже на більшу половину складається з витрат на вітчизняний оборонно-промисловий комплекс. І це правильно, адже унікальні українські розробки, особливо безпілотників, потрібно підтримувати, примножувати, саме вони допоможуть нашим захисникам здобути для нас бажану перемогу. Звичайно, нам потрібно нарощувати виробництво зброї і боєприпасів у нашій країні, щоб ми самі могли забезпечувати українських воїнів.

Хочеться також сказати і про ветеранів, на реабілітацію яких закладено великі кошти на наступний рік. Буде необхідна як психологічна, так і фізична реабілітація, тому зрозуміло, що й на це слід звертати увагу в новому бюджеті.

Однак бюджет – це не лише витрати, найголовніше – це доходи. Половина бюджету, яку ми збираємо з податків українців, іде на оборону, інша половина, яку нам нададуть, ми віримо, міжнародні партнери, піде на соціальний захист.

Говорячи про доходи, слід зауважити, що до бюджету вже включено доходи від ПДФО з виплат військовослужбовцям. Ми прекрасно розуміємо, що не можна залишати громади без коштів від податків із зарплат військовослужбовців. Ми прекрасно розуміємо, що громади не можна залишати сам на сам з проблемами, з якими вони зіткнуться в наступному році. А це підтримка і медицини, і освіти, адже родичі і сім'ї наших військовослужбовців живуть у громадах і їх потрібно підтримувати.

Тому я звертаю увагу, шановний профільний пане міністре, шановний уряде, що необхідно все-таки знайти нормальний баланс і залишити можливість існування громад у наступному році.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Євтушок Сергій Миколайович, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ЄВТУШОК С.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Позицію фракції озвучить лідер «Батьківщини» Юлія Тимошенко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Юліє Володимирівно.

ТИМОШЕНКО Ю.В., член Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Шановні друзі! Зверніть увагу, що бюджет на наступний рік країни, яка воює, розглядається в напівпорожньому залі і з порожньою лежею уряду, тому що цьому уряду, цій владі взагалі на парламент начхати, тому що парламент перетворився на обслуговуючий персонал всеохоплюючої корупції. Це вже не парламент.

Щодо бюджету. Те, що я говоритиму, не претензія до міністра фінансів, це претензія до правлячої команди України і насамперед до уряду. Це бюджет, якого в країні ніколи в житті, навіть незважаючи на війну, не могло б бути, тому що це бюджет, у якому запозичення перевищують доходи. Ви розумієте, що це таке? Це означає, що бюджет живе на запозичення, і не лише тому, що в нас війна, а тому що це наслідок абсолютно руйнівної економічної, фінансової політики реального сектору економіки.

У нас реальний сектор економіки – наші виробники, промисловці, підприємці, аграрії – загані в такий кут, не можуть нормально працювати і, як наслідок, платити до бюджету. Подивіться, в якому стані на сьогодні всі підприємці, всі наші юридичні особи. По-перше, корупція – обклали так, що люди працювати не можуть. По-друге, репресії, які є основою для корупції. По-третє, відсутність кредитування – повна, тотальна. Як розвиватися економіці? Заморожено повернення податку на додану вартість на корупційній основі, не платиш відкати – не розморожують повернення ПДВ.

Скажіть, будь ласка, як можуть виживати аграрії, якщо в бюджеті немає ані копійки для того, щоб викупити в них у державний резерв зерно – хоча б 5, а краще 10 мільйонів тонн, і дати в реальну економіку емісію, а не на соціальні видатки.

Безмозка, бездарна економічна політика, яка призвела сьогодні до того, що в цьому році нам потрібно на виплату боргів і на обслуговування боргу 1 трильйон 28 мільйонів. Де реструктуризація боргу, де реальна робота, щоб розвантажити бюджет? Я ніколи не бачила такого непрофесійного підходу. Жалюгідна, нікчемна соціальна політика і зменшення видатків на оборону, на ветеранів, на військових це...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ольга Валеріївна Саладуха. Будь ласка.

САЛАДУХА О.В. Прошу передати слово Дмитру Разумкову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ольго Валеріївно, перепрошую, зараз ми перебуваємо на такому етапі розгляду питання, як позиція фракцій і груп. Я маю інформацію, що Дмитро Олександрович не входить до фракції, яку ви представляєте (*Шум у залі*).

Секунду, виступи народних депутатів – це наступний етап. Тому, пані Ольго Валеріївно, або ви доповідайте, або передавайте слово комусь з фракції. Будь ласка (*Шум у залі*).

САЛАДУХА О.В. Відповідно до частини другої статті 25 Регламенту можна передати слово Дмитру Разумкову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я ще раз кажу, ми розглядаємо питання за спеціальною процедурою, яка називається «розгляд проекту бюджету» і передбачає представлення позицій фракцій і груп. Тому, будь ласка... (*Шум у залі*).

Це спеціальні процедури – стаття 154 та інші статті Регламенту (*Шум у залі*).

Ви передаєте комусь чи відмовляєтеся від слова від імені фракції?

САЛАДУХА О.В. Передайте, будь ласка, слово Олексію Леонову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Леонов. Будь ласка.

ЛЕОНОВ О.О., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 135, Одеська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Сили оборони України у важких боях, крок за кроком витісняють ворога з нашої землі. Всі, хто був на фронті та спілкувався з військовими, знають, про що вони говорять найперше: дайте зброю, дайте ще більше зброї. І ми маємо дати належну відповідь на заклик тих, хто платить найвищу ціну за нашу свободу та незалежність.

Ми вдячні нашим партнерам та союзникам за допомогу, але вона не закриває всіх потреб Збройних Сил України. Тож ми маємо мобілізувати всі наявні внутрішні ресурси, щоб дати нашим захисникам сучасну техніку і боєприпаси. Як сказав наш Президент, абсолютно всі елементи державної роботи мають бути налаштовані так, щоб ми могли самі тут, в Україні, окреслити час завершення цієї війни нашою перемогою. У цьому контексті пропозиція уряду щодо зарахування частини ПДФО від грошового забезпечення, винагород та інших виплат військовослужбовцям та поліцейським до спеціального фонду Держбюджету України є цілком логічним та своєчасним кроком.

Окрім цього, доходи бюджету пораховані з урахуванням законопроекту № 10037. Не може бути жодних виправдань ситуації, коли станом на сьогодні залишки місцевих бюджетів становлять понад 200 мільярдів гривень і цей потужний ресурс не працює на нашу перемогу, а ми всі знаємо, що основним джерелом формування цих залишків є саме ПДФО із виплат військовим.

Останнім часом доводиться чути формулювання, що уряд хоче щось забрати у місцевих бюджетів. Колеги, давайте не будемо гратися словами, коли йдеться про життя наших воїнів та незалежність нашої держави. Всі ми прекрасно знаємо, що уряд не забере у місцевих бюджетів жодної гривні, яку було зароблено зусиллями місцевої влади. Навіть після того, як ПДФО із виплат військовим буде мобілізований до держбюджету, місцеві бюджети матимуть у своєму розпорядженні на 75 мільярдів гривень більше ніж у довоєнному 2021 році. Таким чином фінансово всі потреби територіальних громад буде забезпечено в повному обсязі.

Нарешті останнє, на що варто звернути увагу всім, хто насправді прагне нашої перемоги. Жоден місцевий бюджет не здатен потягнути виробництво дронів або боєприпасів, це можливо тільки централізовано коштом державного бюджету. Отже, якщо називати речі своїми іменами, то питання стоїть так: або своєю бездіяльністю ми підсилимо ризики втратити Україну, або приймемо рішення, яке дозволить нам, як сказав Президент, мати нашу зброю, яка досягатиме всіх необхідних для України цілей.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Тарас Іванович Батенко, група «Партія «За майбутнє». Будь ласка.

БАТЕНКО Т.І., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 123, Львівська область, самовисуванець). Шановні колеги, шановні представники уряду! Це вже другий проект Державного бюджету України, розроблений урядом за час повномасштабного вторгнення в Україну. Чи міг би цей проект бюджету бути кращим? Думаємо, що так. Але водночас чи міг він бути гіршим? Напевно, також. Ми маємо той бюджет, на який спроможний той уряд, який ми з вами призначили.

Хоча в дечому їм вдалося нас здивувати. Зокрема, знову ми бачимо відновлення зростання мінімальної зарплати, прожиткового мінімуму, на перший погляд, помітне і відчутне збільшення видатків на оборонні цілі, нарешті проглядаються обриси державних програм щодо виробництва та централізованого придбання дронів і військового обладнання. Фінансування сфери національної безпеки і оборони відповідає вимогам воєнного часу і повинно сприяти обороноздатності нашої держави. Це аксіома, яка має бути закладена в проекті Державного бюджету.

Проте до цього проекту вже закладено ще несхвалене і навряд чи можливе до схвалення повне вилучення ПДФО з виплат військовим, поліцейським, рятувальникам Державної служби з надзвичайних ситуацій з місцевих бюджетів. Мова йде не лише про так звану бруківкову проблему, про яку ми говоримо останнім часом, і не лише про проблему зі стадіонами. Ми ж розуміємо, що більшість громадян України останні копійки віддавали і віддають на авто і дрони для військових, більшість місцевих громад за першим покликом направляли і направляють вільні кошти військовим частинам, розташованим на їхній території. Тому не треба повністю руйнувати досягнення децентралізації останніх передвоєнних років.

Окрім згаданого, проект Державного бюджету передбачає зменшення дотацій багатьом місцевим бюджетам. Ми не кажемо про громади, де є більше мільярда гривень ПДФО. Чого хоче досягнути уряд? Дефіцитності практично всіх громад? Чому досі реально не реформовано митницю, адже, за підрахунками численних експертів, за умови наведення там ладу можуть бути акумульовані астрономічні суми? Чому стопориться реальна реформа системи адміністрування податків? Чому постійно звучить назва «Бюро економічної безпеки» не у прив'язці до рапортування про зменшення тиску на підприємців, про розрубування вузла проблем, які постають перед підприємцями на всіх рівнях нарахування і сплати податків, а через призму скандалів та неефективного використання виділених їм коштів?

Я вважаю, що ми беремо до уваги цей проект бюджету, починаємо з ним працювати, наповнювати його реальним змістом тих проблем, які є в громадах, і лише за умови його покращення можемо за нього голосувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату України Павленку Ростиславу Миколайовичу, депутатська група «Європейська солідарність». Будь ласка.

Петро Олексійович Порошенко. Будь ласка.

ПОРОШЕНКО П.О., член Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! Шановний пане міністре, я думаю, що ви відволічетесь від дуже важливих дискусій. Хочу наголосити на тому, що це вперше ми приймаємо такий важливий документ у такий важливий час за відсутності головних розпорядників. Більше того, зал відмовився їх слухати. А до шановного пана міністра в мене питань немає, він компетентний, професійний ще з часів роботи в моїй команді. Але сьогодні він є адвокатом не своєї справи. Цей бюджет написаний не в Міністерстві фінансів. Логіка цього бюджету: парламент, ми, Верховна Рада як представники народу – не місце для дискусій. Я думаю, що логіка цього бюджету – зменшення фінансування на оборону під час війни і збільшення фінансування карального апарату. Навіщо збільшується фінансування БЕБ? Навіщо збільшується фінансування тих, які переслідують бізнес? Бо таким шляхом вони збираються збільшити зростання економіки. Для того щоб отримувати більше молока, корову треба менше годувати і більше доїти.

У мене дежавю. Коли ми в жовтні 2021 року подали проект змін до бюджету щодо збільшення фінансування армії перед війною, нам казали, що це непотрібно. Коли ми вимагали забрати гроші з дорожнього фонду, передати їх на боротьбу з COVID-19, нам казали, що це непотрібно. Зараз, коли забирають гроші у Міноборони і передають їх Мінстратегпрому, нам кажуть, що це для оборони. А з якого біса ви взяли, що Міноборони має купляти лише в іноземців, а не своїми коштами стимулювати місцеве виробництво? Якщо ви хочете стимулювати Мінстратегпром, дайте бюджетне кредитування, щоб хтось хоча б відповідав, що ці гроші не будуть вкрадені, як це відбувається протягом 600 днів, а нарешті коли-небудь повернуться до державного бюджету. Це європейський принцип. А принцип розкрадання – завтра вони організують, що це виробництво буде підірване, а гроші, десятки мільярдів, будуть списані.

Заберіть гроші в «інвестнянь», які руйнують конкурентне середовище. Заберіть гроші в індустріальних парків і направте всі гроші на Міністерство оборони. Принцип, який має сповідуватися, – нікому не підвищувати видатків, за винятком Міністерства оборони, Збройних Сил України, наших воїнів.

Слава Збройним Силам України і слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрій Анатолійович Бойко передає слово Скоріку Миколі Леонідовичу. Будь ласка.

СКОРИК М.Л., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Депутатська група «Платформа за життя та мир». Шановна президіє, шановний пане міністре, шановні колеги і шановні громадяни України! Передусім я хотів би доповісти, що сьогодні на засіданні групи ми розглядали зазначений проект бюджету на 2024 рік і одностайно вирішили підтримати його. Наша група повністю поділяє пріоритети, які сьогодні доповідав міністр фінансів, які поставило керівництво держави і реалізувало в цьому проекті Міністерство фінансів у частині того, що основний пріоритет – це оборона, соціальний захист, розвиток у цій складній ситуації нашої економіки.

Я хотів би подякувати міністру фінансів за професійну поведінку. Мені здається, що ми в цьому залі повинні припинити вправлятися в політиканстві, в економічних термінах. Ми всі добре розуміємо, що цей бюджет має багато проблем і стосовно того, що суттєво збільшується державний борг України, і в частині інших економічних показників.

Однак зараз не про це. Я вважаю, що ми повинні підтримати цей бюджет задля того, щоб Україна вистояла і перемогла. Але є одне питання, повз яке, дійсно, не можна пройти, і про нього сьогодні говорили, – це законопроект № 10037. Наведу маленький приклад щодо моєї рідної Одеської області. У результаті реалізації цього законопроекту в наступному році місцеві бюджети разом з обласним втратять 4,8 мільярда гривень, з яких обласний бюджет втратить 1 мільярд і 3,8 мільярда – місцеві бюджети. Треба розуміти, що це не кошти на асфальт чи овочерізки, чи барабани. Це кошти першої корзини доходів місцевих бюджетів, під які заплановані захищені видатки. Тобто ми маємо серйозну загрозу, що не отримуватимуть зарплату вчителі, лікарі і таке інше. Думаю, що це не те, що потрібно Україні у військовий час.

Якщо говорити про те, що відбуватиметься на місцях, то місцеві громади не зможуть замінити ці гроші, і ми матимемо досить серйозну проблему. Тому я хотів би ще раз наголосити, що це потребуватиме дуже великої уваги уряду. Міністр говорив про міжбюджетні трансферти. Мені як людині, яка багато років працювала з державними і місцевими фінансами, дуже важко зрозуміти, як державний бюджет буде в змозі покрити цю недостачу для місцевих бюджетів. Ще раз підкреслюю, це матиме досить серйозні наслідки.

А в цілому ми маємо підтримувати державний бюджет і йти далі та перемагати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Гнатенко Валерій Сергійович, депутатська група «Відновлення України».
Будь ласка.

ГНАТЕНКО В.С., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 49, Донецька область, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановний пане головуєчий! Дорогі колеги! Український парламент зайшов у бюджетний процес. Уряд виконав законодавчу ініціативу і подав проект Державного бюджету на наступний рік, як і повинно бути, до 15 вересня. Це третій річний кошторис у межах широкомасштабної війни. Фактично кожна зароблена в Україні копійка йде на фінансування сфери безпеки і оборони. З-поміж іншого майже 104 мільярди гривень ітимуть на розвиток вітчизняного ОПК та закупівлю дронів. Держава віддає майже все, щоб забезпечити сили оборони України всім необхідним.

Цивільна частина видатків покриватиметься за рахунок допомоги наших партнерів, грантів, кредитів та інших запозичень. Попри все Державний бюджет буде збалансованим.

У депутатській групі «Відновлення України» ми неодноразово наголошували на необхідності зростання соціальних стандартів українців. Спитайте у людей на вулиці, наскільки стало важчим життя.

Ми добилися того, що в наступному році відбудеться поетапне підвищення мінімальної заробітної плати з 6 тисяч 700 гривень до майже 8 тисяч з другого півріччя наступного року. Середньомісячна заробітна плата своєю чергою зросте майже до 22 тисяч гривень з 18 тисяч у цьому році. Відбудеться й осучаснення прожиткового мінімуму, а також зростання пенсій. Зокрема, уже в березні буде проведено індексацію пенсій для мільйонів українських пенсіонерів.

Значного прогресу досягнуто і в частині соціальної підтримки наших громадян. Зокрема, на третину збільшиться фінансування видатків на виплату житлових субсидій. Ця сума становить майже 50 мільярдів гривень. Аналогічна динаміка і в питанні підтримки понад 250 тисяч малозабезпечених сімей. Натомість соціальний захист осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю зросте на 70 відсотків. Зросте підтримка місцевого самоврядування на 33 мільярди гривень. У наступному році також великою потребою стане подальше відновлення України. Для оперативного відновлення пошкодженого та зруйнованого житла, енергетичної, критичної і соціальної інфраструктури та гуманітарного розмінування планується залучити понад 62 мільярди гривень.

До слова, у цьому році набирає також обертів і програма «Відновлення». Нині вже 12 тисяч українських родин отримали кошти на ремонт житла, триває також робота і щодо знищеного житла. Разом з тим, на думку депутатської групи «Відновлення України», дана програма потребує концептуального доопрацювання. По-перше, необхідно передбачити компенсацію для людей, які за власні кошти вже здійснили роботи з відновлення житла. По-друге, маємо говорити про постраждалих з початку військової агресії – з 2014 року, а не з 2022 року. По-третє, мова має йти про всі деокуповані території, а не лише про ті, які під контролем України...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Завершальна доповідь, Костенко Ростислав Васильович. Я так розумію, що ви будете передавати слово, так?

Васильченко Галина. Будь ласка.

ВАСИЛЬЧЕНКО Г.І. Фракція «Голос». Шановна президіє, шановні народні депутати, дорогі українці! Однозначно, що в період війни наш бюджет найперше має бути скерований максимально всіма зусиллями на оборону і безпеку держави. Дійсно, у цьому проекті бюджету ми бачимо, що всі кошти, які ми зароблятимемо всередині країни й отримуватимемо у вигляді податків, скеровуватимуться на відповідний сектор. Ми також бачимо, що в проекті бюджету передбачено, що вдвоє збільшуватимуться видатки на підтримку ветеранів, що абсолютно логічно, правильно й доцільно.

Але ми зовсім не розуміємо, чому у проекті бюджету видатки на Бюро економічної безпеки збільшуються у 3,5 разу? Чому видатки на Мінстратегпром, діяльність якого ми мало наразі бачили, збільшуються в сім разів? Ми категорично не погоджуємося з тими нормами, якими пропонується забрати весь ПДФО з виплат військовим з місцевих бюджетів до державного у той спосіб, як пропонує уряд.

Нашою фракцією подано кілька законодавчих альтернатив. Наприклад, Володимир Цабаль пропонує, щоб ПДФО з виплат військовим, якщо вже його забирають, використовувався суто на заробітну плату військовим.

Я разом з колегами подала альтернативний законопроект, у якому пропонується 50 на 50, а саме: 50 відсотків забрати до спецфонду і використовувати на оборону, а решту 50 відсотків залишити в громадах і обмежити некритичні видатки. Тобто щоб громади могли допомагати своїм ТрО, щоб могли будувати фортифікаційні укріплення, використовувати ці кошти на укриття, на ремонт шкіл, лікарень, на підтримку реабілітаційних центрів. На нашу думку, це допоможе зберегти фінансову спроможність територіальних громад, зупинить наступ на місцеве самоврядування і на одну із найуспішніших реформ в Україні – реформу децентралізації. Тому ми будемо представляти свої законодавчі альтернативи і проситимемо вас не підтримувати урядової пропозиції забрати весь ПДФО з виплат військовим у громад.

До того ж хочу зазначити, що на наступний рік багато громад, співпрацюючи з Європейським Союзом, беручи участь у міжнародних проектах, закладають у своїх бюджетах співфінансування цих проектів. Сьогодні вранці у мене був *Zoom* з-понад 30 головами громад, які мені озвучили в тому числі і цю проблему, і те, що вони просто не будуть спроможні співфінансувати міжнародні проекти.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми завершили виступи від фракцій і груп. Переходимо до другого блоку: виступи народних депутатів. Прошу народних депутатів записатися на виступи.

Слово надається народному депутату Железняку Ярославу Івановичу, фракція «Голос». Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»)*. Передайте, будь ласка, слово Цабалю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Володимир Володимирович Цабаль. Будь ласка.

ЦАБАЛЬ В.В., *секретар Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»)*. Шановні колеги! Я хочу доєднатися до того, що сказала моя колега Галина Васильченко, але наголошу ще на кількох важливих моментах у цьому проекті бюджету. Насправді з точки зору макроекономічних параметрів ми схилиємося до того, що цей проект бюджету є досить збалансованим і реалістичним. Звичайно, ми розуміємо, що на Міністерство фінансів тепер буде покладено дуже тяжке завдання щодо переговорів з нашими партнерами, з нашими донорами, щоб забезпечити фінансування, яке буде необхідне для прийняття цього бюджету. Ми це дуже добре розуміємо, тому не вдаємося до різних популістських гасел про те, що всюди треба збільшити фінансування. Але є один нюанс, над яким наша фракція працюватиме до другого читання, зокрема з комітетом, з Міністерством фінансів, щоб це було враховано. Конкретно я говорю про те, що вже було сказано про фінансування Міністерства оборони, а саме програм, з яких фінансуються Збройні Сили України.

Хочу назвати одну цифру: згідно з цим проектом бюджету фінансування Міністерства оборони за загальним і спеціальним фондами зменшиться на 280 мільярдів гривень порівняно з поточним роком з урахуванням проекту закону № 10038, який ми сьогодні будемо голосувати. Тобто ми хочемо на 20 відсотків зменшити фінансування Збройних Сил України. Звичайно, я розумію, що це лише перша версія бюджету і швидше за все, як і минулого року, ми будемо голосувати за додаткові зміни. Але мені хочеться, щоб уже до першого читання ми показали собі і нашим партнерам реальну необхідність у фінансуванні, а не якусь першу необхідність, яку потім у березні, у травні і знову у вересні будемо доголосовувати, щоб збільшувати.

Це ключовий пункт, над яким ми будемо працювати до першого читання. А в цілому ми розуміємо всю складність завдання для уряду, для Міністерства фінансів. Ці цифри, за які ми проголосуємо, поки нічим не забезпеченні, і там, дійсно, буде тяжка робота.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається народному депутату Микиші Дмитру Сергійовичу, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

МИКИША Д.С., член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 181, Харківська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Разумкову Дмитру Олександровичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Разумков. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Як же ви не хочете чути правди. Ви всі у 2019 році розповідали, що ми йдемо приймати закони за законами, інакше воно не працюватиме. Так? То я доповім шановному Голові Верховної Ради, що стаття 152... Розгляд проекту бюджету відбувається за повною процедурою. Це стаття 30 Регламенту. А згідно з частиною другою статті 35 Регламенту народний депутат може передати своє право на виступ будь-кому. Якщо за чотири роки не вивчили Регламенту, то, мабуть, займіться чимось іншим.

Тепер щодо питання. Шановні колеги, ви зараз приймаєте бюджет на фоні того, що паралельно знищуєте місцеве самоврядування й економіку. Ви іншим законом хочете забрати ПДФО з виплат військовим у місцевих громадах, які на відміну від багатьох вистояли 24 лютого, не поїхали на Закарпаття, залишилися на своїх місцях і організували оборону, забезпечували діяльність своїх громад. А дехто поїхав на Закарпаття, в Ужгород, до Львова, на Івано-Франківщину.

Ви паралельно знищуєте бізнес, повертаючи перевірки. Ви прийняли законопроект [№ 8401](#) про зміни до податкового законодавства і повернули до бюджету аж 4,7 мільярда гривень. На фоні наступного бюджету 3,3 трильйона це взагалі ні про що. І ви за це голосуєте, і за повернення повних перевірок знову будете голосувати, і знищуватимете економіку. У вас зовнішній борг перевалив за 100 відсотків ВВП! У вас борги перед нашими зовнішніми партнерами знову зросли. У вас дефіцит бюджету становить 50 відсотків, а ви зараз навіть не слухаєте, про що розповідали міністр фінансів, голова комітету, яка не може сказати, чи забезпечать армію грошима, чи ні, куди ці гроші підуть, як вони витратяться, що ви закладаєте на підтримку бізнесу. Де кредитування? Де допомога громадянам? Де програми щодо повернення громадян до України? Де це все в бюджеті?

Цього немає – дуже зручна відповідь. Не буде податкової, не буде митниці, то не буде грошей. Зручно. Ви не посміхайтесь! Будете посміхатися, коли з фронту повернуться і поставлять вам запитання. Що ви зробили для того, щоб були наповнення з митниці і податкової? У вас хабарі на митниці становлять 12 мільярдів у місяць. Заберіть, направте до бюджету. Ні, ви цього не робите і знову будете за це голосувати. А в наступному році знову ходитимете

і розповідатимете, що грошей на армію немає, що це все популізм – повертати доплати нашим захисникам.

Розставте для себе пріоритети і зрозумійте, куди рухається держава.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо дозволите, коротка реакція. Я думаю, що за цей час можна вже було підзабути Регламент. Так ось, я хочу повернутися до частини третьої статті 34 Регламенту, якою чітко передбачено, що кожна фракція має право виступити з будь-якого питання порядку денного. А зі своїми такими примітивними і дитячими шахерами-махерами, використовуючи якісь незрозумілі речі, треба трохи мати стрим. Дякую (*Шум у залі*).

З мотивів? Бужанський – з мотивів, але тільки з мотивів. Будь ласка.

БУЖАНСЬКИЙ М.А., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 25, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Я з мотивів. Хотів би нагадати шановному Дмитру Олександровичу, що 4 мільярди гривень – це не ніщо! Це майже повна вартість аеропорту в Дніпрі. Це майже повна вартість формування однієї нової бригади Збройних Сил України. То це ніяк не ніщо! Не буває в Державному бюджеті України зайвих грошей.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Максиме Аркадійовичу, дякую (*Шум у залі*).

Прізвища не було названо (*Шум у залі*).

Шановні колеги, відповідно до пункту третього частини першої статті 30 Регламенту Верховної Ради України я надаю слово народному депутату Гончаренку Олексію Олексійовичу, у якого є окрема думка. За Регламентом він має право виступити як член комітету.

Будь ласка, Олексію Олексійовичу.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. Фракція «Європейська солідарність». Так, друзі, у мене є окрема думка щодо цього бюджету, і звучить вона дуже просто: це бюджет перемоги на виборах, а не перемоги у війні! Оце головне, що ми можемо побачити.

Чому я можу це констатувати? Чому можу про це говорити? Знаєте, я назву цифри, щоб усім усе було зрозуміло. Я дивлюся, що зараз наші «слуги народу» не дуже слухають, може, хоча б подивляться.

Мінекономіки додається в сім разів більше. Помножте на сім. Подивіться, будь ласка, ми збільшуємо бюджет Мінекономіки.

Ідемо далі. Мінсоцполітики – плюс 23 мільярди.

Ідемо далі. Мінкульт – плюс 2 мільярди. Ну, зрозуміло, треба ще зняти серіали, щось має робити «Квартал 95». Усе зрозуміло. Плюс 2 мільярди Мінкульту, аякже!

Друзі, якщо ви думаєте, що збільшення коштів на Мінекономіки означає, що кошти підуть підприємцям, то ні. По-перше, запитайте у будь-якого

підприємця, що для нього найважливіше: щоб ракети на його голову не падали, щоб не вбивали його працівників і його самого, чи щоб у нього були якісь кредити. Бо ми знаємо, кому будуть кредити. Кредити будуть знову своїм на «велюри» і «шмелюри», а ніяк не підприємцям.

Далі. Це бюджет каральних органів. Бюджет Бюро економічної безпеки – помножте на 3,5 разу.

ДБР – плюс 55 відсотків. Ого, нормально! Добре виконують усі розпорядження Офісу Президента.

Податкова – плюс 40 відсотків. Митниця – плюс. Усе – плюс!

Друзі, якщо в усіх плюс, то просте питання: у кого ж мінус? Міноборони – мінус 68 мільярдів. Ще раз: на Міністерство оборони України – мінус 68 мільярдів гривень!

Ось, дивіться, будь ласка, це бюджет виборів: дати щось на соціалку, щось вкрати через нібито підтримку підприємництва, затиснути всіх через каральні органи і забрати гроші з найголовнішого – з нашої перемоги, тому що лише Міноборони може добитися перемоги. Ані БЕБ, ані митниця нам перемоги не дадуть.

Зупиніться, все має йти на армію і на справжню перемогу!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, представлення проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» завершено (*Шум у залі*).

Я розумію, що буде ще одна пропозиція – від Артура Володимировича.

Шановні колеги, підготуйтеся до голосування.

Герасимов. Будь ласка.

ГЕРАСИМОВ А.В. Шановний Руслане Олексійовичу, шановні колеги, шановні українці, ми щойно почули страшні цифри щодо цього бюджету. Це точно не бюджет нашої перемоги, а бюджет гноблення підприємців, гноблення українців, гноблення населення України. Саме тому, Руслане Олексійовичу, відповідно до частини четвертої статті 154 Регламенту Верховної Ради України прошу вас поставити на голосування пропозицію про відхилення проекту Закону «Про Державний бюджет України на 2024 рік» як такого, що не відповідає вимогам Бюджетного кодексу України.

Щиро вам дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ви зрозуміли, відповідно до частини четвертої статті 154 Регламенту народний депутат має право наполягати поставити на голосування пропозицію про відхилення проекту Державного бюджету України на наступний рік. Скориставшись цим правом, народний депутат Герасимов вносить пропозицію про відхилення цього проекту бюджету.

Шановні колеги, ставлю цю пропозицію на голосування. Прошу голосувати.

«За» – 44.

Рішення не прийнято.

Пропозицію не прийнято, Артуре Володимировичу.

Тому, шановні колеги, відповідно до статті 154 Регламенту Верховної Ради України проект Закону «Про Державний бюджет України на 2024 рік» вважається взятим Верховною Радою для подальшої роботи.

Переходимо до розгляду наступного питання (*Шум у залі*).

Разумков – з процедури.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую, Руслане Олексійовичу. Вчора на засіданні комітету розглядалися законопроекти № 10038 та № 10037. Паралельно після цього відповідно до Регламенту мною і нашою командою «Розумна політика» було подано альтернативні законопроекти. Вони не розглядалися на засіданні комітету. Рішення комітету взагалі є нікчемним, тому що по жодному альтернативному законопроекту не було ухвалено рішення.

Відкрийте, будь ласка, і подивіться рішення комітету. Відповідно до Регламенту рішення мають прийматися щодо кожного із законопроектів. У висновку комітету написано: законопроект № 10038 прийняти за основу і в цілому. Все. А в Регламенті визначено, що рішення мають прийматися щодо кожного із законопроектів – альтернативних або основного. Тобто є порушення Регламенту. Це порушення закону. Якщо буде рішення про внесення цього питання в зал, я буду змушений звертатися до правоохоронних органів, оскільки це суперечить і Регламенту, і Конституції.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Це право будь-кого, шановні колеги, звертатися до...

Цабаль, ви теж з процедури?

Володимир Володимирович Цабаль. Будь ласка.

ЦАБАЛЬ В.В. Я просто хочу зробити одне уточнення, яке не дуже впливає на процедуру. Було сказано, що не прийнято рішення щодо жодного із альтернативних законопроектів. Альтернативний законопроект, який подала фракція «Голос», було розглянуто і прийнято рішення про його непідтримку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, переходимо розгляду проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» щодо фінансового забезпечення сектору безпеки і оборони та вирішення першочергових питань» ([№ 10038](#)) та альтернативних до нього законопроектів.

Зараз потрібно проголосувати про включення до порядку денного сесії законопроектів № 10038, [№ 10038-1](#), [№ 10038-2](#), [№ 10038-3](#).

Ставлю на голосування пропозицію про включення до порядку денного сесії законопроектів № 10038, № 10038-1, № 10038-2, № 10038-3. Будь ласка, голосуємо (*Шум у залі*).

Зупиніть, будь ласка, голосування. Давайте зробимо так. Ви пропонуєте включити всі альтернативні законопроекти, які є, я правильно розумію? Тобто пропозиція про включення до порядку денного законопроекту № 10038 і всіх альтернативних до нього проектів.

Прошу голосувати.

«За» – 290.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про визначення цього законопроекту і всіх альтернативних до нього проектів невідкладними та скоротити строк внесення альтернативних законопроектів до початку розгляду питання. Прошу голосувати.

«За» – 270.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 255.

Рішення прийнято.

Переходимо до доповідей, потім виступи: два – за, два – проти, і голосуємо.

Запрошую до доповіді міністра фінансів України Марченка Сергія Михайловича. Будь ласка.

МАРЧЕНКО С.М. Шановні народні депутати, на ваш розгляд пропонується проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» щодо фінансового забезпечення сектору безпеки і оборони та вирішення першочергових питань», розроблений з метою спрямування додаткового ресурсу на сектор безпеки і оборони та вирішення інших першочергових потреб держави. У проекті передбачено збільшення видатків держбюджету на 328,5 мільярда гривень. Зокрема, на сектор безпеки і оборони – 302,6 мільярда гривень, у тому числі Міноборони – 211 мільярдів гривень, МВС – 79,2 мільярда гривень, Мінстратегпрому – 4,4 мільярда гривень, Службі безпеки – 4,2 мільярда гривень, ГУР Міноборони – 2,5 мільярда гривень, Адміністрації Держспецзв'язку – 570 мільйонів гривень, Службі зовнішньої розвідки – 500 мільйонів гривень. Інші видатки близько 20 мільярдів гривень, у тому числі на виплату внутрішньо переміщеним особам, – Міністерству соціальної політики.

Запропоновано скорочення видатків загального фонду державного бюджету на суму 11,4 мільярда гривень, у тому числі коштів з економії державного боргу – 10,7 мільярда гривень. Передбачено збільшення доходів на 26 мільярдів гривень, зокрема в частині адмінштрафів, плати за користування кредитами та інших доходів, а також збільшення державних запозичень

на 299 мільярдів гривень: зовнішніх – 207 мільярдів гривень, внутрішніх – 91 мільярд гривень.

Прохання підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергію Михайловичу.

Запрошую до доповіді автора наступного законопроекту Цабаля Володимира Володимировича. Будь ласка.

ЦАБАЛЬ В.В. Шановні колеги, наша фракція подала альтернативний до урядового законопроект № 10038-1 щодо внесення змін до бюджету.

Ключові відмінності нашого законопроекту від урядового такі. Ми пропонуємо додаткове збільшення на 65 мільярдів гривень фінансування Міністерства оборони, тобто збільшити видатки на Міністерство оборони не на 211 мільярдів, як в урядовому, а на 276 мільярдів. Конкретно в ці 65 мільярдів входять 40 мільярдів на програму забезпечення діяльності Збройних Сил України, на виплату зарплат військовим, 25 мільярдів на програму Міністерства оборони «Розвиток, закупівля, модернізація та ремонт озброєння, військової техніки, засобів та обладнання».

За рахунок чого ми пропонуємо залучити ці кошти? За рахунок податкових надходжень, які зараз перевиконуються. Дійсно, в урядовому проекті вказано 26 мільярдів додаткових неподаткових надходжень, але податкові надходження не були змінені. А ми бачимо, що в нас з надходжень від податку на прибуток підприємств, від акцизів за деякими напрямками є перевиконання. Ми пропонуємо вказати в бюджеті це перевиконання, яке все одно в кінці року вкажуть, і направити додатково на Збройні Сили України.

Друга відмінність між урядовим і нашим законопроектом – це те, що ми виключили збільшення фінансування БЕБ на 63 відсотки. Цей пункт викликав певні сумніви в суспільстві, оскільки за цією програмою відбулося найбільше відсоткове збільшення, навіть більше ніж на Збройні Сили України, на Нацгвардію, на прикордонників, аж на 63 відсотки. Тому ми пропонуємо це виключити, і нехай уряд подає окремий законопроект.

Тож, колеги, закликаю всіх підтримати альтернативний законопроект, навіть тих, хто підтримує урядовий. Все, що ми пропонуємо, це додаткові 65 мільярдів на ЗСУ за рахунок обґрунтованих джерел.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається народному депутату Разумкову Дмитру Олександровичу, автору альтернативного законопроекту. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую, Руслане Олексійовичу.

Шановні колеги, я, дійсно, розумію, що нам треба фінансувати армію, треба виділяти додаткові кошти, але не розумію, чому в такому гарному законопроекті

щодо збільшення фінансування сектору безпеки і оборони ми починаємо говорити про БЕБ, яке хоче отримати ще 315 мільйонів гривень, а за минулий рік вони повернули 33 мільярди і 660 мільярдів, якщо я не помиляюся, уже витратили в цьому році. Я не розумію, чому тут заклав кошти для себе секретаріат Кабінету Міністрів України. Я не розумію, чому ми починаємо фінансувати додатково Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації, яка знаходиться під міністерством Федорова. Вони займаються, нехай працюють, навіщо додаткові кошти? Що в них такого відбулося, що їм треба гроші? Або неправильно заклали бюджет на початку, тоді нехай вийдуть ті, які його малювали, і скажуть: у нас руки не такі, ми не вміємо нічого робити і тепер треба шукати додаткові кошти.

Про що йдеться в нашому законопроекті – моєму і моїх колег з «Розумної політики»? У ньому пропонується збільшити фінансування Збройних Сил України на 11 мільярдів, збільшити фінансування ГУР додатково майже вдвоє. Це структура, яка показує ефективність, яка підриває мости росіян, яка знищує колаборантів тощо. Пропонується також виділити додатково 700 мільйонів на САП і 700 мільйонів на НАБУ.

У цьому залі всі розповідали, що хочуть боротися з корупцією, відкривати декларації, хочуть показувати, як треба прирівнювати державну зраду до корупційних злочинів, то давайте це зробимо. А Кабмін, БЕБ, МЗС, Служба зовнішньої розвідки і Держспецзв'язку якось обійдуться і посидять на нулях.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народній депутатці України Тимошенко Юлії Володимирівні, авторці альтернативного законопроекту. Будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Фракція «Батьківщина». Дорогі друзі, про що наш альтернативний законопроект? Безумовно, в урядовому законопроекті (ми будемо за нього голосувати в першому читанні) передбачається дуже багато важливих видатків, які спрямовані на фінансування заробітної плати, грошового забезпечення людей, які реально воюють. Це перше. І друге, це ті гроші, які витрачаються на закупівлю озброєння. Ці дві категорії видатків ми підтримуємо.

Однак у цьому законопроекті не може бути підвищення заробітної плати бюрократів і чиновників по всій вертикалі, не може бути підвищення заробітної плати і будь-яких інших видатків на репресивну силову структуру, яка сьогодні працює проти бізнесу. Водночас тут передбачено не лише додаткове фінансування репресивної поліцейської системи держави, а й збільшення видатків на харчування полонених, тобто ворогів, які нас вбивали. Але в ньому абсолютно немає видатків, які конче потрібні, на збільшення фінансування на лікування наших поранених. На сьогодні ці видатки дорівнюють тим, які виділялися на лікування цивільних до війни, так передбачено в НСЗУ для наших поранених. Тут немає видатків, щоб з дворазового харчування, яке закладено

в пакетах НСЗУ для наших військових, перейти на п'ятиразове повноцінне посилене харчування. А це достатньо серйозні кошти.

Тому в нашому альтернативному законопроекті передбачається 10 відсотків усіх видатків, які закладені в урядовому законопроекті, направити на введення коефіцієнта 3 до видатків НСЗУ на лікування наших поранених, а також на повноцінне п'ятиразове посилене харчування наших поранених та їх реабілітацію. Це треба обов'язково зробити.

На мою думку, якщо 10 відсотків усіх видатків, які тут передбачені, віддадуть на лікування поранених, це буде єдино правильна, моральна і на сьогодні вкрай важлива позиція, щоб люди, наші військові, герої і героїні, які захищають нас на передовій і після поранення доставляються до лікарень і госпіталів, не відчували байдужості.

Підтримайте наш законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, всі законопроекти, які були, – і основний, і альтернативний – представлені.

Я надаю слово для співдоповіді голові Комітету з питань бюджету Роксолані Андріївні Підласій. Роксолано Андріївно, будь ласка.

ПІДЛАСА Р.А. Шановні колеги, ще раз добрий день! У Комітеті з питань бюджету в досить короткий термін оперативно опрацьовано законопроект № 10038 про внесення змін до Державного бюджету на 2023 рік та альтернативні до нього проекти. Зважаючи на необхідність негайного виділення додаткового ресурсу на потреби безпеки й оборони та виплату грошового забезпечення військовим, Комітет з питань бюджету на своєму засіданні 19 вересня ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України включити законопроект № 10038 і альтернативні до нього законопроекти до порядку денного сесії. Визначити невідкладним законопроект № 10038 та скоротити строки внесення альтернативних законопроектів до початку розгляду питання. За результатами розгляду цих законопроектів у першому читанні законопроект № 10038 прийняти за основу та в цілому як закон з урахуванням пропозицій комітету, про що викладено в листі-висновку комітету.

Кілька слів саме про урядовий законопроект, який ми пропонуємо підтримати. Уряд пропонує збільшити видатки державного бюджету загалом на 317 мільярдів гривень. Основними джерелами їх покриття є збільшення доходів на 26 мільярдів гривень та загального фінансування на 291 мільярд гривень і відповідно такої ж суми граничного обсягу дефіциту. З позиції уряду такі показники є реалістичними до виконання і дадуть змогу забезпечити збільшення видатків насамперед на безпеку й оборону на рівні 303 мільярди гривень, на допомогу внутрішньо переміщеним особам на рівні 16,5 мільярда гривень, на реалізацію програми швидкого відновлення на рівні 6 мільярдів гривень та

на розширення дипломатичної присутності в 10 країнах Африки та Аравійського півострова на 1,2 мільярда гривень.

Прошу підтримати рішення комітету.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Роксолано Андріївно.

Шановні колеги, зараз переходимо до обговорення проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» щодо фінансового забезпечення сектору безпеки і оборони та вирішення першочергових питань» (№ 10038).

Прошу записатися на виступи: два – за, два – проти (*Шум у залі*).

Шановні колеги, якщо в когось є нагальна необхідність поговорити не з трибуни, думаю, можна вийти для цього в кулуари.

Слово надається народній депутатці України Михайлюк Галині Олегівні, фракція політичної партії «Слуга народу».

МИХАЙЛЮК Г.О., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»)*. Прошу передати слово народному депутату Пасічному Олександрю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Пасічний. Будь ласка.

ПАСІЧНИЙ О.С., *член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 127, Миколаївська область, політична партія «Слуга народу»)*. Шановний Голово, шановні колеги! Більше 302 мільярдів на потреби сектору безпеки і оборони – саме стільки коштів сьогодні ми виділяємо для наших захисників у цьому залі. Прийняття цього законопроекту дасть можливість збільшити вкрай необхідне фінансування насамперед Міністерства оборони, Міністерства внутрішніх справ, Служби безпеки, Управління державної охорони, Адміністрації Держспецзв'язку, Головного управління розвідки. Загальна сума збільшення видатків за загальним фондом державного бюджету становить 322 мільярди гривень.

Хочу нагадати, що в минулому році ми прийняли вісім законів, якими внесли зміни до Державного бюджету на 2022 рік та збільшили видатки на потреби безпеки і оборони. Загалом з початку війни за рік їх було збільшено на 1,6 трильйона гривень.

На засіданні комітету ми майже одноставно проголосували за цей законопроект. Ми маємо разом підтримати наших військових, які стримують ворога, задля зупинення військової агресії ерефії проти України, звільнення захоплених територій та нашої перемоги.

Прошу підтримати урядовий законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Герашенко Ірина Володимирівна, фракція «Європейська солідарність».
Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! Ми обговорюємо важливий законопроект про збільшення видатків нашого дуже складного бюджету на 2023 рік. Тут ідеться і про збільшення видатків на Міністерство оборони, але є одне питання. А де ж кошти від 30 відсотків контрактів, укладених Міністерством оборони, з передплатою, від яких не прийшло ані зброї, ані коштів? Можливо, варто розібратися з питанням, як витрачаються кошти?

Звичайно, це була б правильна контролююча функція парламенту, але ми самі її втратили, вірніше, ви її втратили, тому що сьогодні під час обговорення бюджету тут вперше в історії українського парламенту немає Прем'єра, ми бачимо лише міністра фінансів.

На 63 відсотки (вдумайтеся в цю цифру) збільшується бюджет БЕБ. Вони будуть воювати чи знову «кошмарити» бізнес?

Далі, на 4,5 мільярда збільшується бюджет Міністерства з питань стратегічних галузей промисловості. Правильно, ми повинні думати про виробництво зброї, але це мають бути кредити, тому що кредити – це контроль, кредити – це повернення коштів і кредити – це зрозуміла зброя, а не чергове розкрадання. На фінансування нашої економіки можна спрямувати кошти з державного дорожнього фонду, який поки що не зроблено.

Дуже важливо, що в цьому бюджеті є одна цифра – 1 мільярд 300 мільйонів на Міністерство закордонних справ. Саме цю цифру відстоювала наша фракція, бо ці кошти підуть на консульства. Уявіть собі, це ви вашими рішеннями скоротили консульські служби за кордоном, на які сьогодні відбувається величезне перевантаження.

Ми наголошуємо на тому, що бюджет має йти лише на безпеку і оборону, і не бачимо в цих змінах пропозиції, щоб забрати кошти з бюджету телемарафону, на який ви виділяєте 2 мільярди гривень, на олігархічні канали. 2 мільярди гривень – це 100 тисяч...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Хлапуку Максиму Миколайовичу.

Він передає слово Железняку Ярославу Івановичу. Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Шановні колеги, нещодавно ми вперше за наше скликання прийняли кадрове рішення, за яке проголосували всі без винятку фракції. Це рішення про призначення міністра оборони Рустема Умерова. І один

з перших коментарів пана міністра був про те, що на Міністерство оборони не вистачає 250 мільярдів.

Дуже дивною виглядає історія, коли ми чітко знаємо суму, яку озвучив міністр оборони, але не даємо цих грошей, виділяємо менше. Дивно також, що найбільше видатків розпорядником виділяється на вже багато разів згадуване Бюро економічної безпеки, яке, нагадаю, наш комітет визнав недієздатним і роботу якого ми в залі визнали незадовільною. На 248 відсотків збільшуються видатки в наступному році і в цьому на 68.

Саме тому ми з колегами всі вихідні шукали додаткові ресурси для Міністерства оборони і знайшли їх, не збільшуючи запозичення. Ми можемо виділити 65 мільярдів: 40 – на зарплати, 25 – на ремонт зброї. Це сума, ще раз підкреслюю, яку підтвердило Міністерство фінансів вчора на засіданні комітету.

На мою думку, достатньо злочинно, неправильно, неефективно і просто по-людськи, тому що це не відповідає нашому високому залу, голосувати за цей законопроект у цілому, знаючи, що ми можемо знайти 65 мільярдів, у тому числі забравши у БЕБ, вони все одно не працюють.

Тому наша фракція голосуватиме за цей законопроект лише за основу. До другого читання я вам обіцяю дуже жорстку дискусію щодо всіх поправок, щоб збільшити видатки на армію.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Бурмічу Анатолію Петровичу, депутатська група «Відновлення України». Передає слово Артему Дмитруку. Будь ласка.

ДМИТРУК А.Г., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 133, Одеська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, шановний пане Голово! Підтримка сектору безпеки і оборони – це наш безумовний пріоритет. Ми вже неодноразово переглядали фінансування відповідного напрямку. Сьогодні стоїть важливе питання: сфера безпеки та оборони отримує додатково понад 300 мільярдів гривень. Саме так ми підтримуємо наших захисників. Це також буде чітким виявом підтримки нового міністра оборони, від якого ми очікуємо насправді дієвих кроків.

Окрім безпекового напрямку, також будуть збільшені видатки на відновлення української інфраструктури на 6 мільярдів гривень. Таким чином ми залучимо фінансування в рамках програм бюджетної підтримки ЄС.

Депутатська група «Відновлення України» підтримує дану ініціативу, запропоновані видатки на безпеку та оборону нашої країни.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми завершили обговорення, переходимо до прийняття рішення. Пропозиція комітету – прийняти за основу і в цілому, але за

результатами дискусії я зрозумів, що ми можемо ставити на голосування лише пропозицію про прийняття за основу і про скорочення строків. Якщо зал підтримає, так і буде.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» щодо фінансового забезпечення сектору безпеки і оборони та вирішення першочергових питань» ([№ 10038](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 302.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про скорочення наполовину строків подачі пропозицій і поправок для підготовки проекту до другого читання. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 256.

Рішення прийнято.

Дякую, шановні колеги.

Наступний законопроект... *(Шум у залі)*.

З процедури, Дмитре Олександровичу? У вас сьогодні всі виступи з процедури. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую, Руслане Олексійовичу. Я просто для стенограми хотів би доповісти вам як головуючому, що законопроект [№ 10037](#) вчора на засіданні комітету розглядався без усіх альтернативних проектів. Відповідно до Регламенту мають бути прийняті рішення щодо всіх законопроектів, які розглядаються, тобто щодо основного і всіх альтернативних. Оскільки цього не відбулося, розглядати цей законопроект не можна. Насправді це питання не до головуючого, а до голови комітету, яка для стенограми казала, що все гаразд.

Дякую вам за можливість надати цю інформацію залу і не лише залу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Переходимо до розгляду питання... *(Шум у залі)*.

Ще виступ з процедури?

Ірина Володимирівна Геращенко – з процедури. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Дякую, шановний пане Голово. Я не дуже розумію вашу таку неймовірну радість, бо хочу сказати про порушення Регламенту. Щойно ми в першому читанні 302 голосами проголосували за законопроект про внесення змін до бюджету на 2023 рік. Враховуючи складність українського бюджету цього року, наша фракція так само готувала альтернативний законопроект до проекту закону № 10038. На жаль, ми не змогли скористатися нашим конституційним правом законодавчої ініціативи через те, що головою комітету було порушено регламентну норму про 14 днів для народних депутатів, щоб подати альтернативні законопроекти. На жаль, альтернативні законопроекти

до проектів № 10038 і № 10037 були розглянуті на сьомий день, а не на 14 день після подачі.

Власне, фракція «Європейська солідарність» утрималася від голосування за законопроект № 10038 саме через порушення нашого права збільшити видатки на оборону...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, переходимо до розгляду законопроекту [№ 10037](#) (*Шум у залі*).

У вас теж виступ з процедури?

Бакунець – з процедури. Будь ласка. Сьогодні процедурний день.

БАКУНЕЦЬ П.А. Власне, звертаючись до вас, пане Голово, хочу ще раз наголосити, що ми дійшли до розгляду важливого законопроекту, який може спричинити великий дисбаланс у місцевому самоврядуванні, просто знищити його...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Павле Андрійовичу, що у вас з процедури?

БАКУНЕЦЬ П.А. У зв'язку з тим що до законопроекту, який подав уряд на знищення місцевого самоврядування, є багато альтернативних проектів, моя пропозиція – зняти його з розгляду, щоб доопрацювати в комітеті і все-таки знайти в ньому дисбаланс, які кошти на оборону, а які залишити на утримання хоча б медицини і школи в селі і в громаді. Тому моя пропозиція: зняти з розгляду та доопрацювати логічний законопроект.

Дякую (*Шум у залі*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Павле Андрійовичу, треба знайти баланс, а не дисбаланс, дисбаланс сам знайдеться.

Павле Андрійовичу, це ж рішення Погоджувальної ради, тому ми переходимо до розгляду цього... (*Шум у залі*).

Шановні колеги, я вже оголосив, що ми розпочинаємо розгляд цього питання. Це проект Закону «Про внесення змін до розділу VI Бюджетного кодексу України щодо забезпечення підтримки обороноздатності держави та розвитку оборонно-промислового комплексу України» (№ 10037).

Ставлю на голосування пропозицію про включення до порядку денного цього законопроекту і всіх альтернативних до нього проектів. Прошу народних депутатів голосувати. Голосуємо, шановні колеги.

«За» – 246.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про визначення законопроекту № 10037 і альтернативних до нього проектів невідкладними та скоротити строк внесення альтернативних законопроектів до початку розгляду питання. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 239.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 240.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, сьогодні в залі на пленарному присутній засіданні заступник Головнокомандувача Збройних Сил України генерал-лейтенант Михайло Віталійович Забродський. Давайте привітаємо його (*Оплески*).

Вношу пропозицію щодо запрошення та виступу сьогодні на пленарному засіданні Верховної Ради України заступника Головнокомандувача Збройних Сил України генерал-лейтенанта Михайла Віталійовича Забродського під час обговорення проекту Закону «Про внесення змін до розділу VI Бюджетного кодексу України щодо забезпечення підтримки обороноздатності держави та розвитку оборонно-промислового комплексу України».

Відповідно до частини третьої статті 6, частини другої статті 34 Регламенту Верховної Ради України ставлю на голосування пропозицію про запрошення заступника Головнокомандувача Збройних Сил України генерал-лейтенанта Михайла Віталійовича Забродського з наданням йому слова до 2 хвилин під час обговорення проекту Закону «Про внесення змін до розділу VI Бюджетного кодексу України щодо забезпечення підтримки обороноздатності держави та розвитку оборонно-промислового комплексу України» (№ 10037) після співдоповіді голови комітету.

Прошу народних депутатів підтримати цю пропозицію.

«За» – 306.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, переходимо до доповіді щодо наших законопроектів.

Слово для доповіді надається міністру фінансів України Марченку Сергію Михайловичу. Будь ласка, Сергію Михайловичу.

МАРЧЕНКО С.М. Шановний Руслане Олексійовичу, шановні народні депутати, зазначений законопроект розроблений з метою забезпечення фінансовим ресурсом підтримки обороноздатності держави та розвитку оборонно-промислового комплексу і передбачає внесення змін до «Прикінцевих та перехідних положень» Бюджетного кодексу. Зокрема, тимчасово на період дії воєнного стану пропонується зарахувати у 2024 році в повному обсязі до загального фонду державного бюджету надходження, які є джерелом формування державного дорожнього фонду, зарахувати з 1 жовтня 2023 року до 31 грудня 2024 року до спеціального фонду державного бюджету надходження

від ПДФО з виплат військовим, поліцейським та особам рядового і начальницького складу та спрямувати зазначені надходження у таких пропорціях за такими напрямками: 50 відсотків – Адміністрації Держспецзв’язку на закупівлю спецтехніки та обладнання, 50 відсотків – Мінстратегпрому на виконання програми формування та розвитку оборонно-промислового комплексу. Спрямувати в період дії воєнного стану за рішенням відповідних місцевих рад, військових адміністрацій вільні залишки коштів місцевих бюджетів та залишки коштів спецфонду місцевих бюджетів на заходи та роботи територіальної оборони, мобілізаційної підготовки, підтримку сил безпеки і оборони, проектування, будівництво та ремонт захисних споруд цивільного захисту, сховищ, споруд подвійного призначення та облаштування приміщень, які плануються до використання для укриття населення, будівництво фортифікаційних споруд, оплату праці працівників бюджетних установ та інші захищені видатки місцевих бюджетів.

Прогнозний обсяг додаткового ресурсу передбачається 95 мільярдів – за рахунок дорожнього фонду, 119,5 мільярда – за рахунок ПДФО з виплат військовим для розвитку ОПК.

Прохання підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергію Михайловичу.

Слово надається автору альтернативного законопроекту народному депутату Цабалю Володимиру Володимировичу. Будь ласка, Володимире Володимировичу.

ЦАБАЛЬ В.В. Шановні колеги, знаєте, до чого я не звик за чотири роки у стінах Верховної Ради? До певного популізму, коли одні й ті самі політики, які виступають за збільшення зарплат військовим, проти підвищення податків, з яких ці зарплати платяться. Коли політики, які виступають за збільшення пенсій, проти того, щоб усі платили ЄСВ, з яких ці пенсії платяться. Коли політики, які виступають за збільшення видатків, проти того, щоб ми запозичували, тому що боргова яма і таке інше.

Так ось, мій альтернативний законопроект – це якраз не про популізм. Він про те, щоб, дійсно, забрати частину ПДФО з зарплат військових і направити назад на фінансування зарплат військових. Чим він відрізняється від урядового? В урядовому проекті говориться: давайте візьмемо кошти від надлишкового ПДФО, які почали надходити після повномасштабного вторгнення, і передамо на Мінстратегпром – 50 процентів і на Держспецзв’язку – 50 процентів, на благі цілі, які я підтримую. Я ж кажу про інше: так, дійсно, треба ці цілі виконувати, які в Мінстратегпромі і в ДССЗЗІ, але за рахунок інших джерел. А ПДФО з виплат військовим, з їх зарплат має йти лише на зарплати.

Тому в моєму альтернативному законопроекті пропонується, щоб усі ці гроші, сто відсотків, пішли на програму Міністерства оборони, з якої виплачуються зарплати військовим. Це єдиний компроміс, який приймуть

суспільство і, я впевнений, органи місцевого самоврядування, тому що урядовий варіант неприйнятний для багатьох.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається автору альтернативного законопроекту народному депутату України Петру Олексійовичу Порошенку. Будь ласка.

ПОРОШЕНКО П.О. Шановні колеги, я прошу уваги, прошу тиші! І якщо ви дослухаєтеся, то почуєте звуки похоронного маршу. Це похорони децентралізації, тої реформи, яку я разом з партнерами робив з 2014 року і зробив.

Як принизливо чути позицію, що якщо суб'єкти місцевого самоврядування хочуть, нехай допомагають армії, але гроші ми в них заберемо. Це цинізм, брехня і знуцання над Конституцією! Це знуцання над волонтерами, бо ресурсу в них залишається менше, і спільні заходи волонтерів і бригад дозволяють звернутися до суб'єктів місцевого самоврядування щодо коштів від субвенції, щоб терміново, негайно розв'язати проблеми, які виникають перед бригадами.

Саме це й спонукало мене і нашу команду підготувати альтернативний законопроект, у якому пропонується, що сто відсотків коштів, які надходять від субвенції, можуть бути витрачені виключно на завдання оборони. Жодної позиції щодо бруківок, овочерізок та всього іншого. Ці позиції готуються виключно на базі пропозицій бригад, які мають пункт постійної дислокації в громаді. Використовуються ці кошти також для цивільного захисту, для бомбосховищ, для багатьох інших речей.

Закликаю депутатів-мажоритарників, тих, які працюють з волонтерами, тих, які тут вишикувалися з прапорами бригад, дати відсіч прийняттю цього законопроекту, підтримати мій законопроект, захистити військовослужбовців і перемогти. Перемогти Путіна, а не на виборах! Це і є наша завдання.

Дякую. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народній депутатці України Білозір Ларисі Миколаївні, авторці альтернативного проекту. Будь ласка.

БІЛОЗІР Л.М., *голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 15, Вінницька область, самовисуванець).* Шановні колеги, шановний пане Голово, шановні українці! Насправді сьогодні в умовах війни дуже важливо долати суперечності, досягати компромісу й перебувати в діалозі. Усі гілки влади мають бути в діалозі і прислуховуватися, зокрема, і до людей, і до місцевого самоврядування.

З одного боку, дійсно, купа скандалів з бруківкою, стадіонами і розуміння всіх, що необхідно спрямувати всі кошти на нашу перемогу, а з іншого боку, ми розуміємо, що Кабмін пропонує фактично вилучити посеред року з 1 жовтня

ПДФО, чим ми можемо розбалансувати місцеві бюджети і матимемо шалені перекося.

Наведу приклад Миколаєва. У них 50 відсотків бюджету формує податок на доходи фізичних осіб. За ці кошти вони займаються забезпеченням питною водою, укриттями шкіл, садочків. Ми сьогодні знаємо, що дефіцит освітньої субвенції становить приблизно 10 мільярдів гривень. Тому, звісно, альтернативний законопроект передбачає також видатки на оборону держави, але з 1 січня 2024 року 50 відсотків ПДФО з виплат військовим буде вилучено до спецфонду оборони для нашої перемоги.

Однак ми повинні також не допустити ситуації, за якої у місцевих бюджетах не буде достатньо коштів для фінансування критично важливих видатків, і я дуже сподіваюся, що в залі це розуміють. Адже урядовий законопроект може розбалансувати місцеві бюджети, не кажучи про те, що це порушує Бюджетний кодекс. Тому в нашому альтернативному законопроекті ми пропонуємо розширити перелік видатків у 2024 році і зможемо купляти автобуси, облаштовувати укриття, робити ремонт...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається автору останнього альтернативного законопроекту народному депутату України Разумкову Дмитру Олександровичу. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Шановні колеги, ми багато говоримо про бруківку. Дійсно, це неподобство, коли відновлюються стадіони за 3 кілометри від лінії фронту, коли перекладається бруківка, а ці кошти можна було б направити на сектор безпеки і оборони. Але це таке саме неподобство, як яйця по 17 гривень, як купувати конструктори для бомбосховищ, як купувати пательні, як розпилювати державний бюджет, за що треба буде рано чи пізно відповідати достатньо суворо. Сподіваюся, на позиттєво зароблять.

Але якщо ми говоримо про місцеву владу, то вона не лише перекладає бруківку, а й забезпечує діяльність громад. Вона забезпечила їх життєдіяльність 24 лютого, коли весь Кабмін сидів на Західній Україні. Тому в нашому альтернативному законопроекті передбачається закріпити ті 64 відсотки, які є, за місцевою владою, а далі дати їм реальну можливість надходження від ПДФО з виплат військовим направляти на допомогу армії. Не так, як зараз, що вони шукають схеми, як це зробити, а в рамках чинного закону. Це фактично ініціатива нашого колеги Дмитра Микиші. Він вніс такий законопроект, який блокує Кабмін, виходячи з простої логіки, щоб місцева влада не піарилася, розумієте?

Ми підтримуємо пропозицію забрати кошти з дорожнього і водного фондів, але не злити їх в єдине корито бюджету, а направити виключно на військовий бюджет, туди, де вони витрачатимуться за потребою на забезпечення сектору безпеки і оборони, найперше ЗСУ і сил оборони, які наближають нашу перемогу.

А ті, які бажають розпилити Державний бюджет України, можуть трохи почекати – справедливого вироку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я запрошую до співдоповіді голову підкомітету Комітету з питань бюджету Кузбита Юрія Михайловича.

Будь ласка, Юрію Михайловичу.

КУЗБИТ Ю.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 101, Кіровоградська область, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Шановний Руслане Олексійовичу, шановні народні депутати, запрошені! Комітет з питань бюджету на своєму засіданні 19 вересня розглянув урядовий законопроект № 10037 та альтернативні до нього законопроекти, що об'єднані спільною метою – забезпечення підтримки обороноздатності держави, проте мають певні відмінності з питань залучення ресурсів та визначення напрямів використання таких коштів.

Тому при обговоренні законопроектів найбільш дискусійним виявилось питання зарахування до спеціального фонду державного бюджету податку на доходи фізичних осіб з виплат військовослужбовцям та фінансових можливостей для виконання органами місцевого самоврядування своїх повноважень до завершення поточного року, спрямування коштів від надходження такого податку за рішеннями місцевих рад за визначеними напрямами та згідно з визначеними пропорціями, використання коштів державного дорожнього фонду та кредитування програм розвитку оборонно-промислового комплексу.

Водночас зваживши на те, що урядова позиція є найбільш обґрунтованою і знайшла відображення у проекті Державного бюджету на 2024 рік, комітетом пропонується підтримати урядову ініціативу. Відтак за підсумками розгляду комітет ухвалив таке рішення. Рекомендувати Верховній Раді законопроект № 10037 та альтернативні до нього законопроекти включити до порядку денного десятої сесії Верховної Ради дев'ятого скликання. Законопроект № 10037 визначити невідкладним та скоротити строки внесення альтернативних законопроектів до початку розгляду питання. За результатами розгляду цих законопроектів у першому читанні урядовий законопроект № 10037 прийняти за основу і в цілому як закон з необхідними техніко-юридичними правками.

Прошу підтримати, колеги.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, прошу зайняти ваші місця. Відповідно до прийнятого нами процедурного рішення я запрошую до слова заступника Головнокомандувача Збройних Сил України генерал-лейтенанта Михайла Віталійовича Забродського.

Будь ласка, Михайле Віталійовичу.

ЗАБРОДСЬКИЙ М.В., заступник Головнокомандувача Збройних Сил України. Шановні співвітчизники, шановні народні депутати! Для війни потрібні три речі: гроші, гроші і ще раз гроші. Цей вислів належить серу Вінстону

Черчиллю. Він народжений у часи, коли все прогресивне людство протидіяло групі тиранів, які чомусь вирішили, що мають право вирішувати, кому жити, а кому помирати. Як і 80 років тому, ми вже тривалий час маємо справу з противником, який досі веде рахунок крилатих ракет на сотні, ударних дронів – на тисячі, а снарядів – на мільйони. Декому може здаватися, що війна майже закінчилася лише тому, що він повернувся з вимушеної тривалої подорожі Європою. Це не так.

Світовий ринок озброєнь, як і до цього, залишається ареною суперництва, не кажучи вже про те, що продавати завжди вигідніше, ніж передавати. А для багатьох країн наша війна є ще й непоганим шансом дуже гарно заробити. Життєво необхідним для цього ресурсом є гроші. Незважаючи на всі труднощі сьогодення, ми повинні докладати значних зусиль і продовжувати витрачати матеріальні ресурси для розвитку власного виробництва. Насамперед це стосується ракетного озброєння всіх класів і дистанційно керованих ударних систем. Джерелом продовження цієї роботи можуть бути лише гроші.

Будь-яка війна, особливо війна в XXI столітті, є вкрай затратним заходом. Одночасно війна є перевіркою здатності держави зосереджувати свої ресурси на критично необхідних для перемоги сферах. На просте питання, на що ми витрачаємо гроші під час цієї війни, є занадто проста відповідь: ми платимо не лише за сьогоднішній успіх на полі бою, ми платимо за мирне майбутнє дітей та онуків не лише України, а й усієї Європи, що є надважливою інвестицією в наступні 10, 15 або навіть 50 років мирного існування нашої країни. Врешті-решт...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дайте можливість завершити генералу. Будь ласка, увімкніть мікрофон.

ЗАБРОДСЬКИЙ М.В. Врешті-решт наскільки тривалим буде цей період, теж залежить від грошей.

Збройні Сили України підтримують законопроект № 10037.

Слава Україні! Слава її Збройним Силам! *(Оплески)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Михайле Віталійовичу.

Давайте ще раз подякуємо заступнику Головнокомандувача Збройних Сил України генерал-лейтенанту Михайлу Віталійовичу Забродському і всім нашим Збройним Силам України, і силам оборони *(Оплески)*.

Шановні колеги, прошу сідати.

Далі ми проведемо виступи: два – за, два – проти, і голосуємо. Прошу фракції і групи записатися на виступи.

Слово надається народному депутату України Леонову Олексію Олександровичу, фракція політичної партії «Слуга народу».

ЛЕОНОВ О.О. Прошу передати слово Максиму Бужанському.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Максим Аркадійович Бужанський. Будь ласка.

БУЖАНСЬКИЙ М.А. Шановні колеги, насамперед ще раз хочу подякувати всім, хто захищає нашу країну на фронті (*Оплески*).

Ви знаєте, це дуже дивно, щиро кажучи, що ми під час війни розглядаємо питання, чи надати боєприпаси нашим Збройним Силам. Це, дійсно, дивно, і кожен з вас зараз обере, чи зробити все для наших бійців, чи повернутися спиною до ЗСУ, до країни.

Нагадаю вам, що ще жодна бруківка не вбила жодного ворога, і жоден стадіон нікого не вбив. Вбивають снаряди, вбивають дрони, вбивають ракети! Цей законопроект про те, щоб наші війська нарешті знищили Чорноморський флот російської федерації.

Шановні колеги, у мене немає жодних сумнівів, що фракція Петра Олексійовича підтримає цей законопроект. Вони завжди підтримують виділення грошей на фінансування Збройних Сил. Немає жодних сумнівів, що вони проголосують за. У мене немає жодних сумнівів, що за проголосують колеги Юлії Володимирівни, інакше не може бути. Жодних сумнівів немає, що проголосують групи, не може проголосувати інакше група «Платформа за життя та мир».

Звертаюся до вас, зараз наш міністр оборони в Рамштайні просить допомоги, просить зброї, наш Президент на Генеральній Асамблеї ООН просить про підтримку. То давайте надамо її в залі.

Голосуймо за! Все врахуємо до другого читання. Даємо зброю Збройним Силам! За боєприпаси! Тиснемо на зелену кнопку, колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Максиме Аркадійовичу.

Слово надається Осадчуку Андрію Петровичу, фракція політичної партії «Голос».

ОСАДЧУК А.П., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Прошу передати слово Васильченко Галині.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Галина Васильченко. Будь ласка.

ВАСИЛЬЧЕНКО Г.І. Фракція «Голос». Шановні народні депутати, шановні українці, шановна президіє! Питання забезпечення військових, питання оборони і безпеки держави однозначно найбільш пріоритетне станом на сьогодні в Україні. Усі як один у нашій країні мають працювати на посилення безпеки і оборони. Але пропозицію уряду забирати кошти з бюджетів громад і тим самим послаблювати їх фінансову спроможність ми вважаємо несправедливою. До того ж питання щодо зарахування ПДФО і в який спосіб насправді дуже складне.

Народними депутатами з нашої фракції подано кілька різних варіантів пропозицій. Зокрема, Володимир Цабаль пропонує всі надходження від ПДФО з виплат військовим скеровувати на зарплату нашим військовослужбовцям. Ми з колегами народними депутатами запропонували варіант, щоб також усі кошти використовувати однозначно на оборону, але 50 відсотків надходжень від ПДФО з виплат військовим залишати в громадах і обмежити некритичні видатки, а 50 відсотків передати до державного бюджету, Міністерству оборони до спеціального фонду для посилення нашої обороноздатності.

Ми всі однозначно маємо працювати на перемогу, але прошу підтримати один з альтернативних законопроектів.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату України Кириленку Івану Григоровичу, фракція політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина».

Сергій Миколайович Євтушок. Будь ласка.

ЄВТУШОК С.М. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, законопроект № 10037 – не для допомоги Збройним Силам України. Це законопроект, який чітко обнулює органи місцевого самоврядування, і всі напрацювання в контексті реформи децентралізації минулого скликання, цього скликання стають абсолютно непридатними, тому що вилучається основний, базовий податок на доходи фізичних осіб, який наповнював місцеві бюджети, давав можливість ремонтувати, якщо раптом якась аварія в системі ЖКГ, швидко, оперативно використовувати ці кошти, тримати в нормальному стані свої міста.

Ви кажете: стадіони, бруківка. Так, шановні колеги, а що нам заважає дати чіткий перелік і заборонити використовувати фінансовий ресурс на будівництво стадіонів, бруківки, тротуарів або будь-які інші незрозумілі видатки? Нам нічого не заважає зробити це, але водночас чітко виписати, що 70 відсотків надходжень від ПДФО з виплат військовим, а це всі, хто з погонами, направити на сектор оборони, дати можливість оперативно допомагати органам місцевого самоврядування тим військовим частинам, які направляють листи, і робити це швидко, адже через державний бюджет зробити це швидко буде неможливо.

Шановні колеги, ви запитаєте: де брати гроші? Шалений обсяг корупції: в ці дні закупають медичне обладнання в інституті імені Шалімова – плюс 10 мільйонів на томографі вже крадуть, у ДСНС LMS-томографи закупають – плюс 10 мільйонів крадуть на кожному апараті. Ось де треба шукати гроші!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Лунченку. Я так розумію, він передає слово Павлу Андрійовичу Бакунцю. Будь ласка.

БАКУНЕЦЬ П.А. Група «Довіра», Львівщина. Шановний пане Голово, шановні народні обранці, які обрані народом, обрані громадами, зараз перед вами

велика відповідальність: ви будете вирішувати, чи зможуть ті люди, які делегували вас сюди працювати, навчати своїх дітей у сільських школах, отримати хоча б якусь медичну послугу в ФАПі або в сільській амбулаторії, чи зможуть вони отримати мізерну зарплату лікаря, медсестри або вчителя. Адже велика частка коштів від податків з виплат військовим у місцевому самоврядуванні, власне, покривали ці основні витрати.

Ми з вами розуміємо, що нам потрібна зброя. Ми з вами погоджуємося, що потрібно знайти баланс між тим, щоб надходження від ПДФО з виплат військовим зараховувати на закупівлю зброї, на виготовлення української зброї, але якусь частину цих коштів залишити, щоб органи місцевого самоврядування могли забезпечити хоча б освіту і медицину для родин військовослужбовців, які здобувають для всіх нас перемогу.

Тому я закликаю розробити гарний спільний законопроект, який матиме дисбаланс, і не підтримувати цю ганебну ідею знищити місцеве самоврядування. Закликаю вас голосувати червоною кнопкою за цей законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ще просять слова Гончаренко від фракції «Європейська солідарність» і Мороз від групи «Відновлення України».

Гончаренко Олексій Олексійович. Будь ласка. Потім Мороз, і після цього переходимо до голосування.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Фракція «Європейська солідарність». Ну, що, друзі, дочекалися? Тепер нищимо і місцеве самоврядування! Парламент знищено, уряду, я так розумію, у країні не існує, час знищити і місцеве самоврядування.

Нам говорять: потрібні гроші. Так, потрібні. Кажуть: потрібні гроші на перемогу. Так, потрібні. То нарешті припиніть витратити їх на барабани і серіали! Припиніть нарешті витратити їх на свої безглузді ідеї, на будівництво доріг!

Нам розповідають, що бруківка не вбила жодного ворога. А чому ви три роки вкладали гроші в асфальт, коли ми казали: робіть танки, робіть «нептуни», працюйте на армію і на країну?! А тепер вам все мало, не можете нажертися і треба забрати гроші у місцевих бюджетів. Заберіть геть все!

Місцеве самоврядування, децентралізація – одна з найуспішніших реформ в Україні. Годі вже щось нищити – будуйте!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Мороз Володимир Вікторович. Будь ласка.

Після цього переходимо до голосування.

МОРОЗ В.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 59, Донецька область, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановні колеги! Я думаю, що непотрібно нам слухати цих

крикунів, які кажуть, що не треба допомагати нашій армії. Треба голосувати за цей законопроект. Я постійно буваю на сході України, їжджу в ті місця і бачу, як місцева влада там витрачає ці кошти, зароблені на крові наших військових, які постійно просять про допомогу. Сьогодні купляють мобільні телефони втричі дорожче. Якби можна було б зробити ямкові ремонти, то вже й поля, мабуть, застелили б асфальтом.

Треба голосувати за законопроект № 10037, передати ці кошти військовим і відійти від цих схем, які розробляють...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, прошу зайняти місця. Переходимо до прийняття рішення.

Ви мали можливість сьогодні почути всі позиції, почули позицію і Збройних Сил України. Я дуже сподіваюся, що ви визначитеся у своїх пріоритетах.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до розділу VI Бюджетного кодексу України щодо забезпечення підтримки обороноздатності держави та розвитку оборонно-промислового комплексу України» ([№ 10037](#)) за основу. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 236.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Ставлю на голосування пропозицію про скорочення наполовину строків подачі пропозицій і поправок для підготовки щойно прийнятого за основу законопроекту № 10037 до другого читання. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 225.

Рішення не прийнято (*Шум у залі*).

Покажіть, будь ласка, по фракціях і групах. Дякую.

Шановні колеги, переходимо до наступного законопроекту (*Шум у залі*).

Перепрошую. Надійшла заява від фракції «Голос» і групи «Партія «За майбутнє» про оголошення перерви, яку вони готові замінити на виступ.

Слово надається Роману Лозинському. Будь ласка.

ЛОЗИНСЬКИЙ Р.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні українці! Сьогодні тут, біля цієї трибуни парламенту представники абсолютної більшості проукраїнських сил. Нас об'єднує спільна позиція: ані кроку назад у питаннях дерусифікації, ані кроку назад у питаннях очищення нашої країни від усього імперського.

Полковник ФСБ, якого ми знаємо, як «два-три тижні», подав до суду на нашу колегу народну депутатку Наталію Піпу за її проукраїнську позицію. Абсурд! Він та всі схожі російські агенти програють, бо ми єдині.

ГІСТИК Р.Я., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Мова та культура – це наш генетичний код, це гордість нації. Її бояться, ризикуючи життям, а ще за неї гинуть найкращі. Єднаймося навколо наших спільних українських цінностей, бо ворог, внутрішній і зовнішній, нас роз'єднує.

Ані кроку назад у питаннях дерусифікації, бо позаду – окупант! Беремо приклад з наших героїчних захисників і будьмо гідними їхніх героїчних вчинків. Разом!

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (одномандатний виборчий округ № 116, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»). У той час, коли Україна, український народ боронить нашу землю від імперії, яка хоче нас знищити, Наталія Піпа показала приклад кожному з нас, показала приклад мільйонам українців, як боронити свою мову, свою культуру від наступу імперії.

Ми підтримуємо Наталію Піпу і закликаємо кожного продовжувати те, що зробила вона. Досить колонізувати Україну! Ні – імперії! Україна переможе! Дякую.

САВЧУК О.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 83, Івано-Франківська область, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Свобода»). Українська мова – це зброя найперше проти ворога, і хто ще сьогодні цього не зрозумів у цій країні, має для себе визначитися: я повинен вивчити українську мову, маю нею розмовляти і маю нею жити і дихати. Тому всі ті, які порушують закон про українську мову, будуть відповідно покарані за законом. А ми з вами не маємо бути байдужими, тому що ті, які знають і цінують українську мову, – це і є запорука нашої справжньої перемоги.

БАКУНЕЦЬ П.А. Українська мова, власне, є основою українського народу, за неї сьогодні вмирають на фронті. Ми мусимо її підтримати.

ЦИМБАЛЮК М.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Львів завжди був відкритий для світу, а львів'яни – толерантними до представників усіх національностей і релігій. Але

львів'яни були нетолерантними до підлості, до зверхності, до хамства і до спроби поділити Україну на російськомовну і українськомовну. Українська мова – це генокод нації.

ГУЗЬ І.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 19, Волинська область, самовисуванець). Друзі, реванш не пройде! Слава Україні!

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям слава!

ПША Н.Р., секретар Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (одномандатний виборчий округ № 115, Львівська область, політична партія «Голос»). В єдності – сила, а в силі – перемога! Слава Україні! (Оплески).

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям слава!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, переходимо до наступного питання. На ваш розгляд пропонуються пропозиції Президента України до Закону «Про внесення змін до деяких законів України про визначення порядку подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, в умовах воєнного стану» (проект [№ 9534](#)). Відповідні пропозиції Президента вам було надано.

На засіданні Погоджувальної ради ми узгодили таку процедуру розгляду цього питання: доповідь представника Президента України у Верховній Раді – до 5 хвилин, відповіді на запитання народних депутатів – до 3 хвилин, співповідь від комітету – до 3 хвилин, відповіді представника комітету на запитання народних депутатів – до 3 хвилин, виступи від депутатських фракцій і груп – по 2 хвилини на кожен виступ. Так ми погодили, інших пропозицій немає, тому йдемо за процедурою, узгодженою на засіданні Погоджувальної ради. Прошу народних депутатів дослухатися.

Запрошую до слова для доповіді народного депутата України, представника Президента України у Верховній Раді України Федора Володимировича Веніславського.

Будь ласка, Федоре Володимировичу.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В., представник Президента України у Верховній Раді України (загальндержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановний пане Голово, шановні народні депутати! 5 вересня 2023 року Верховною Радою України було прийнято Закон України

«Про внесення змін до деяких законів України про визначення порядку подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, в умовах воєнного стану» (№ 3374-IX), який 12 вересня 2023 року надійшов на підпис Президенту України.

Відповідно до частини другої статті 94 Конституції України Президент України повернув цей закон до Верховної Ради для повторного розгляду Верховною Радою з пропозиціями в частині відкритого цілодобового доступу до Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, який має бути забезпечений Національним агентством з питань запобігання корупції не пізніше 60 днів з дня набрання чинності законом.

Підтримано також позицію щодо доцільності не відображати у відкритому доступі на час воєнного стану декларацій окремих категорій суб'єктів декларування, зокрема з числа військовослужбовців Державної прикордонної служби України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Управління державної охорони України, Збройних Сил України, інших військових формувань та поліцейських поліції особливого призначення.

Одночасно пропонується відкрити в загальному порядку декларації осіб, які проходять військову службу, зокрема на посадах керівників центральних та місцевих органів виконавчої влади та їх заступників, на інших посадах в апаратах органів виконавчої влади, органів системи правосуддя, які входять до складу військово-лікарських комісії, лікарсько-льотних комісій, проходять службу в територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки, здійснюють підготовку, організацію, проведення закупівлі товарів, робіт та послуг у сфері публічних оборонних закупівель, укладення договорів (контрактів), контроль за якістю товарів, робіт та послуг оборонного призначення тощо.

Аргументуючи свою позицію, Глава держави зазначає, що відкритість декларування є одним із механізмів забезпечення публічності та ефективного контролю за діяльністю посадових осіб суб'єктів владних повноважень, вагомим засобом запобігання та протидії боротьби з корупцією, сприяння активній участі громадськості у цих процесах, що своєю чергою є важливим інструментом формування довіри до влади, її авторитету в суспільстві, а також відповідає взятим Україною міжнародним зобов'язанням, зокрема, визначеним Конвенцією Організації Об'єднаних Націй проти корупції, ратифікованою законом України від 18 жовтня 2006 року [№ 251-V](#), Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікованою законом України від 16 вересня 2014 року [№ 1678-VII](#).

З урахуванням зазначеного прошу підтримати пропозиції Президента України та за результатами повторного розгляду прийняти Закон України «Про внесення змін до деяких законів України про визначення порядку подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, в умовах воєнного стану» з урахуванням нової редакції

положень абзаців восьмого – тринадцятого підпункту 15 пункту 1 розділу I та пункту 3 розділу II «Прикінцеві положення» закону, викладеної в пропозиціях Президента України.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Федоре Володимировичу.

Шановні колеги, прошу записатися на запитання до доповідача.

Слово надається народному депутату Мазурашу Георгію Георгійовичу, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

МАЗУРАШУ Г.Г., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань молоді і спорту (одномандатний виборчий округ № 203, Чернівецька область, політична партія «Слуга народу»). Фракція «Слуга народу». Знаєте, за відкритість я можу позмагатися з будь-ким і в цьому залі, і за його межами, але хотів би запитати, Федоре Володимировичу, чи ви особисто (або, можливо, ви обговорювали це з нашим Президентом Володимиром Олександровичем) вважаєте, що ми припустилися помилки минулого року, коли прийняли рішення дозволити взагалі не подавати декларації до кінця воєнного стану і ще певний період після? Тоді Президент підписав закон у той же день, коли він був поданий на підпис, а тепер ми вважаємо замало просто подавати декларації, хочемо негайно їх відкрити майже для всіх. Ми можемо визнати, що тоді помилилися?

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Дякую за ваше запитання. Насправді треба згадати ситуацію, в якій ми голосували за закриття декларацій. Ворог системно аналізував, зокрема, декларації державних службовців, народних депутатів, суддів Верховного Суду, суддів Конституційного Суду, і я думаю, що не відкрию, а можливо, відкрию таємницю, оскільки я є представником оборонного комітету, що в агентів ворога, у диверсійно-розвідувальних груп ворога були прізвища, деколи адреси високопосадовців, які підлягали фізичному знищенню. Тому на момент ухвалення нами минулого року цього рішення воно було абсолютно виправданим. Сьогодні Президент пропонує відкрити декларації з урахуванням дуже багатьох безпекових факторів, у тому числі стосовно військовослужбовців, військових формувань, які є вразливими верствами.

Щодо народних депутатів та інших високопосадовців, то це на сьогодні з урахуванням знову-таки заходів безпеки є абсолютно слушною пропозицією.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату України Павленку Ростиславу Миколайовичу, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

ПАВЛЕНКО Р.М. Прошу передати слово Ірині Геращенко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірина Геращенко. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Дякую. Шановний пане Веніславський, як ви знаєте, після прийняття цього закону, а «Європейська солідарність» голосувала за відкриття реєстрів електронних декларацій, будуть декларуватися депутати місцевих органів влади, сільських рад, які не отримують бюджетних зарплат і таке інше. Натомість не декларуються ті, які реально сьогодні керують країною: радники Офісу Президента, позаштатні радники уряду, Банкової, які дають вказівки суддям, розповідають, як жити парламенту, підмінили собою уряд.

«Європейська солідарність» зареєструвала законопроект [№ 9050](#) про обов'язкове декларування позаштатних і штатних радників Офісу Президента. Дякуємо пані Радіній, яка єдина не від «Європейської солідарності» підписала і підтримала цей законопроект. Наше публічне запитання до вас як представника Президента, який ратує за загальне декларування, за прозорість роботи влади, коли він буде внесений до порядку денного?

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Дякую за ваше запитання. Наша політична сила також декларує відкритість і готовність до відкриття всіх декларацій незалежно від того, яку посаду займає той чи інший високопосадовець, якщо від його дій залежить ухвалення тих чи інших рішень. Тому думаю, коли Погоджувальна рада депутатських фракцій і груп прийме рішення про те, що цей законопроект готовий до розгляду, він буде внесений, а кожна з фракцій визначиться голосуванням, яку позицію вона займає.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ми завершили обговорення. Дякую, Федоре Володимировичу.

Запрошую до слова для співдоповіді голову Комітету з питань антикорупційної політики Радіну Анастасію Олегівну.

Будь ласка, Анастасіє Олегівно.

РАДІНА А.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Добрий день, шановні колеги! Повернувши цей закон з пропозиціями, Президент виступив гарантом Конституції України, за якою джерелом влади в Україні є народ. 183,5 тисячі українців виступили за відкриття декларацій посадовців. Дякую Президенту за принципову позицію щодо забезпечення відкритості й підзвітності влади суспільству і відкриття реєстру декларацій. Показати статки, колеги, – це наш обов'язок. На цих умовах нас обирали, на цих умовах призначали посадовців, ми маємо цих умов дотриматися.

Разом з тим Президентом запропоновано механізм щодо забезпечення безпеки військовослужбовців, посадовців на окупованих територіях, полонених та інших подібних категорій осіб, а саме щодо можливості вилучення раніше поданих ними декларацій із відкритого доступу. Це необхідний крок.

Комітет розглянув пропозиції Президента, підтримав їх і затвердив остаточний текст відповідних пунктів, які рекомендує для прийняття Верховній Раді України.

Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, прошу народних депутатів України записатися на запитання до співдоповідача.

Анастасіє Олегівно, ви знову втекли, до вас запитання.

Іван Іванович Крулько, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

КРУЛЬКО І.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Шановна пані голово комітету! У мене до вас таке запитання. Особисто я і більшість представників нашої фракції декларуються ще з початку 2000-х років. Це були паперові декларації, потім ми в цьому залі в минулому скликанні проголосували за електронні декларації і продовжуємо їх заповнювати. Нам немає чого ховатися. Ми так само за відкриті декларації, нам немає чого їх ховати. А як ви ставитеся до того, щоб в Україні всі декларувалися? Щоб громадські діячі, активісти, всі громадяни подавали відкрито декларації і показували, хто як і за що живе, щоб уся країна могла в публічному доступі бачити декларації. Може, це був би правильний крок, щоб Україна ставала ще більше демократичною державою?

Дякую.

РАДІНА А.О. Дякую, пане Іване, за запитання. Я особисто подавала декларацію ще коли була в статусі співробітника громадської організації за законом, прийнятим попереднім скликанням Верховної Ради, який якраз і зобов'язав громадських активістів подавати ці декларації. Ще раз наголошую, я особисто була однією з тих, хто подав декларацію, і не мав що приховувати.

Разом з тим я вам нагадую, що після того Конституційний Суд України визнав такий підхід неконституційним. Думаю, це відповідь на ваше питання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається Васильченко Галині Іванівні, фракція політичної партії «Голос». Будь ласка.

ВАСИЛЬЧЕНКО Г.І. Прошу передати слово моїй колезі Олександрі Устіновій.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександро Юрїівно, будь ласка.

УСТІНОВА О.Ю., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановна Анастасіє Олегівно! Ми всі бачили велику кількість журналістських розслідувань із скандалами про те, як наші прокурори їздять зараз за кордон, які маєтки вони купують.

Скажіть, будь ласка, чи будуть декларуватися прокурори, співробітники, наприклад, Служби безпеки України відділу «К», які займаються в тилу антикорупцією, та інші службовці такого формату? Чи будуть відкриті їхні декларації?

Дякую.

РАДІНА А.О. Так, вони будуть декларуватися і їх декларації будуть відкриті. Закриття стосується лише тих, які займаються розвідкою.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається Софії Романівні Федині, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

ФЕДИНА С.Р. Звичайно, це весело і сумно водночас, коли фракція Президента голосує за закриті декларації, а Президент вимагає відкриті декларації. І зараз фракція Президента проголосує за відкриті декларації.

Але в мене питання до доповідачки. Чому ви так яро захищаєте радників Офісу Президента від декларування? Ці люди впливають на всі процеси, їхні компанії й афілійовані з ними отримують купу державних коштів на різноманітні проекти, вони ведуть міжнародні переговори, щось говорять щодо поставок зброї, вирішують, що де як у державі відбувається, але не мають декларуватися. Якщо ви вважаєте, що всі мають декларуватися, як перед цим говорили, то все-таки можливо виступите однією з тих, хто просуватиме законопроект [№ 10050](#) щодо декларування радників Офісу Президента, щоб ми бачили, за які кошти вони живуть і що з цим усім роблять?

РАДІНА А.О. Дякую за запитання. Пані Софіє, я є співавтором законопроекту, про який ви говорите.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Анастасіє Олегівно. Все, час вичерпано.

Шановні колеги, ми завершили обговорення, переходимо до виступів.

Прошу записатися на виступи від депутатських фракцій і груп. Ми домовлялися, по 2 хвилини на виступ. Записуються представники фракцій і груп, які бажають виступити.

Слово надається народному депутату Ковальчуку Олександрові Володимировичу, фракція політичної партії «Слуга народу».

КОВАЛЬЧУК О.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 152, Рівненська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Федору Веніславському.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Шановний пане Голово, шановні колеги, сьогодні, дійсно, ми маємо розглянути і визначитися з достатньо важливим питанням, яке підняв Президент України після того, як ми ухвалили закон про часткове відкриття декларацій осіб, які уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Питання достатньо гостре, і та дискусія, яка вже точиться в залі з колегами, свідчить, що немає однозначної відповіді на те, в якому обсязі необхідно зробити відкритими і прозорими декларації для всіх суб'єктів декларування, які передбачені чинним законом України.

Але ми повинні розуміти, і ми це чудово усвідомлюємо, що в Україні йде війна і ворог використовує будь-які ресурси, щоб у тому числі визначати осіб, які можуть бути об'єктами, скажемо так, терористичних атак з боку російської федерації. Президент України, проаналізувавши той закон, який ми ухвалили на початку вересня, дійшов висновку, що декларації народних депутатів України, керівників центральних органів виконавчої влади, незважаючи на загрози, мають бути відкриті, і кожен, хто бажає, має отримати можливості доступу до них, до їх аналізу тощо.

Тому ті пропозиції Президента, які сформульовані, які ви всі маєте можливість оцінити й проаналізувати, є достатньо зваженими. Вони, з одного боку, убезпечують вразливі категорії суб'єктів декларування на кшталт військовослужбовців Збройних Сил, органів розвідок, Державної прикордонної служби, з іншого боку, дозволяють з врахуванням безпекових заходів відкрити декларації тих, хто може використати свої службові повноваження для незаконного збагачення, за великим рахунком, для унеможливлення чого і існує відкрита система декларацій.

Тому наша політична сила, безперечно, буде підтримувати. Закликаю всіх підтримати пропозиції Президента.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

До слова запрошується Приходько Наталія Ігорівна, група «Відновлення України». Будь ласка.

ПРИХОДЬКО Н.І., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Прошу передати слово Бурмічу Анатолію Петровичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Анатолій Петрович Бурміч. Будь ласка.

БУРМІЧ А.П. Шановний Голово, шановні колеги, звичайно, рішення, яке ми прийняли, що під час війни не потрібно декларуватися, було правильним, тому що це викликано питаннями безпеки. Але ми бачили скандали не лише в Мінобороні, а й в інших структурах: хто воював, хто кров проливав, а хто кишені набивав. Через це наші партнери, керівники нашої країни прийняли єдине правильне рішення про відновлення декларування.

Питання в тому, воно повинно бути відкритим чи частково закритим? Пам'ятаєте, ми перший раз проголосували за те, щоб декларації були закриті для публічності, але всі правоохоронні органи повністю мали доступ до них для перевірки? Однак Президент ветоував цей закон, тому що люди попросили його, написали петицію, яку підписали дуже багато громадян.

Питання: чому? А тому що народ, я так розумію, не зовсім довіряє тим, які декларуються. Люди навіть на те, що це безпекове питання, не реагують, а хочуть бачити, що в кого є.

Наша група «Відновлення України» підтримує цей законопроект. Нам немає чого ховати, тому що ми за цей час не були причетними ані до схем розкрадання бюджету, ані до інших розкрадань. Тому ініціативу Президента про відкриті декларації ми підтримуємо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається народному депутату Бакунцю Павлу Андрійовичу, група «Довіра». Будь ласка.

БАКУНЕЦЬ П.А. Шановний пане Голово, дорогі колеги, я думаю, що такого резонансу і такої великої уваги суспільства до Верховної Ради під час війни не було за ці два роки, як до питання публічності і відкритості тих, кого люди найняли собі на роботу. Бо зрозуміло й логічно, що чиновники, особливо депутати всіх рівнів, які самі просили громади, людей обрати їх для праці, для представлення їхніх інтересів, повинні показувати людям, які їх обрали, з чого і як вони живуть. Це правильна, добра європейська норма. Ми її підтримували в першому читанні, так само сьогодні підтримуємо і закликаємо зал відкрити декларації, щоб суспільство бачило, як живуть і як заробляють чиновники різних рівнів під час війни.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається Євтушку Сергію Миколайовичу, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

Юлія Володимирівна Тимошенко. Будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, насамперед хочу дуже чітко сказати, що наша фракція підтримує пропозиції

Президента, підтримує відкриття декларавання, підтримує оприлюднення декларацій. Ми не бачимо в цьому абсолютно ніяких проблем. Навпаки, це позитивне і добре рішення.

Наша команда декларується на паперових носіях, починаючи з 2000-х років, і ми завжди ці декларації подавали, ніколи нічого не приховували. Наша фракція одноставно голосувала за створення всіх антикорупційних органів, тому я зайвий раз хочу сказати, що прозорість у доходах і видатках посадовців усіх рівнів, депутатів усіх рівнів – це обов'язок, і ми будемо це робити абсолютно відкрито. До нашої команди ніколи не було претензій щодо наших декларацій, змісту цих декларацій і далі буде так само.

Але водночас хочу зазначити, що сьогодні в усьому світі говорять про корупцію в Україні на найвищому рівні, про корупційні оборудки в конкретних міністерствах. Це знижує і силу, і авторитет, і впливовість, і підтримку України. Тому я хотіла б, щоб окремим питанням роботи Верховної Ради було з'ясування ефективності роботи НАБУ, САП, Вищого антикорупційного суду та інших органів. Якщо всі антикорупційні органи затверджені, а корупція на найвищому рівні процвітає в мільярдах євро, то тут треба розбиратися. А за декларування...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Цабалю Володимирі Володимировичу, фракція «Голос». Будь ласка.

Олександра Юріївна Устінова. Будь ласка.

УСТІНОВА О.Ю. Шановні колеги, я пам'ятаю, як ми боролися за закон про декларації, щоб усі статки, які заробляють наші політики, державні службовці, були відкриті, і пам'ятаю страх, який був у Верховній Раді тоді, коли в залі ще знаходилася більшість людей, які тут сиділи роками, а то й десятиліттями, які не хотіли показувати своїх статків. Вони нам розказували, що це буде порушення прав людини, що за ними будуть їздити, що їх переслідуватимуть. Цей страх був величезний. Але коли ми побачили їх статки, я зрозуміла, чому був цей страх. Тому що коли ми побачили не те що маєтки, а задекларовані церкви, скажу вам, що шок був не лише в нас, а й у всіх наших міжнародних партнерів.

Але хочу вам нагадати, що нас обирали люди і ми маємо слухати людей, а не відриватися від реалій. Петиція про те, щоб відкрити декларації зараз, а не через рік, а потім ще раз відтермінувати, за добу набрала більше 80 тисяч підписів, і її закрили. Це найбільша кількість підписів узагалі за історію зібрання петицій. Знаєте, хто автор цієї петиції? Саша Ябчанка, військовий медик, який зараз на фронті. Ми з ним разом стояли на Майдані. Як тільки почалося повномасштабне вторгнення, він пішов на фронт, уже два рази був поранений. І ви знаєте, він був дуже обурений, бо вони зараз воюють на фронті, а ми боїмося показати, хто купив «мерс», а хто купив «мавік».

До речі, я вам дуже раджу, якщо ви купували «мавіки», а не лише «мерси», задекларуйте їх теж, тому що це ваші видатки.

Я вас дуже прошу, повірте, сьогодні за всіма витягнутими картками дивитиметься вся країна. Тому якщо ви думаєте, що зараз підете попиту кави, чи хтось не побачить, що ви особисто не голосували, це величезна помилка. Давайте не ганьбитися і підтримаймо вето.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народній депутатці Федині Софії Романівні, фракція «Європейська солідарність», і після цього голосуємо.

ФЕДИНА С.Р. Прошу передати слово моїй колезі Вікторії Сюмар.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сюмар. Будь ласка.

СЮМАР В.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! У 2016 році парламент прийняв закон про декларування і, звичайно, вся логіка його була в публічності. Навіщо потрібні декларації, якщо робити їх закритими? Це ж абсурд сам по собі.

Цей зал закриті декларації нібито після 24 лютого. Потім відбулися взагалі дуже дивні й цікаві речі. Я зараз слухаю оцю феєрію бажання відкритості декларацій, і в мене велике питання. Колеги, а що нам завадило пару тижнів тому підтримати поправку 171 Анастасії Радіної ось цим складом парламенту? А що нам узагалі завадило її ще комітетом схвалити і внести вже схваленою? Ну, скажемо відверто, навряд чи бажання відкритості було аж таким серйозним, поки суспільство, вибачте, не дало по жопі цьому складові парламенту ось цією петицією і Президент наклав вето на фактично закриті декларації.

Тепер друге питання, яке ми постійно піднімаємо і будемо піднімати далі. Якщо вже так усі заявляють про свою відданість відкритості, то давайте йти далі і нарешті декларувати всіх тих людей, які причетні до ухвалення державних рішень, усіх тих позаштатних радників, які говорять від імені держави Україна і псують наші відносини з нашими міжнародними партнерами. Давайте будемо послідовними і дотримуватися своїх гарних слів про відкритість.

Ми голосуємо «за».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми завершили обговорення цього питання. Переходимо до голосування пропозицій, які запропоновані Президентом України, з урахуванням рішення Комітету з питань антикорупційної політики.

Президентом внесено дві пропозиції. Відповідно до Регламенту вони ставляться на голосування в тому порядку, в якому викладені Президентом України, або в іншому, визначеному Верховною Радою України.

Шановні народні депутати, з вашого дозволу, ставиться на голосування пропозиція 1. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 341.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах. Дякую.

Ставиться на голосування пропозиція 2. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 344.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Шановні колеги, отже, усі пропозиції Президента України прийнято, переходимо до голосування за закон у цілому.

За наслідками розгляду вето Президента України щодо Закону України «Про внесення змін до деяких законів України про визначення порядку подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, в умовах воєнного стану» (проект [№ 9534](#)) ставлю на голосування пропозицію про підтримку пропозицій Президента України до цього закону з урахуванням рішення Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 341.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Відповідно до статті 130 Регламенту Верховної Ради України прошу головний комітет підготувати текст прийнятого закону для підпису Головою Верховної Ради України з урахуванням результатів голосування.

Ідемо далі. Наступне питання.

Шановні колеги, відповідно до частини першої статті 83 Регламенту Верховної Ради України, частини третьої статті 7 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» голова комітету може в будь-який час за рішенням Верховної Ради України бути відкликаний з посади.

На ваш розгляд вноситься проект Постанови «Про відкликання народного депутата України Шуфрича Н.І. з посади голови Комітету з питань свободи слова» ([№ 10070](#)). Відповідні матеріали вам надано.

Відповідно до частини другої статті 83 Регламенту Верховної Ради України ставлю на голосування пропозицію про включення до порядку денного пленарного засідання та розгляд сьогодні проекту Постанови «Про відкликання народного депутата України Шуфрича Н.І. з посади голови Комітету з питань свободи слова» ([№ 10070](#)). Прошу голосувати.

«За» – 288.

Рішення прийнято.

На засіданні Погоджувальної ради фракцій і груп було прийнято рішення розглянути це питання за скороченою процедурою.

Ставлю на голосування цю пропозицію. Прошу голосувати.

«За» – 241.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, я прошу представників фракцій та груп записатися на виступи: два – за, два – проти.

Слово надається народному депутату України Саврасову Максиму Віталійовичу, фракція політичної партії «Європейська солідарність».

САВРАСОВ М.В., член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Софії Федині.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Софія Федина. Будь ласка.

ФЕДИНА С.Р. Ви знаєте, товариство, тут усе виглядає і смішно, і грішно. Понад рік монобільшість активно захищала право ОПЗЖ бути в цьому залі, активно захищала того самого чоловіка Нестора Шуфрича, щоб він був на посаді голови комітету, і щоб вони голосували, тому що у нас тут, по суті, існує «ширка» між монобільшістю та ОПЗЖ.

Давайте будемо чесними: ще 13 місяців тому було подано проект постанови про те, що депутати із колишньої фракції ОПЗЖ не мають бути ані на посадах, ані присутніми в цьому залі. Але що розказувала монобільшість? Що у вас конструктивна співпраця з ОПЗЖ на відміну від інших фракцій.

Кілька місяців тому було подано проект постанови від «Європейської солідарності», щоб Шуфрича зняти з посади голови Комітету з питань свободи слова. Але ж, ні, пане Руслане, ви сказали, що на це немає абсолютно ніяких підстав. На жаль, так само і наші спецслужби понад два роки просто взагалі не бачили підстав, щоб розправлятися з ОПЗЖ, і рік не бачили конкретних кримінальних підстав, щоб ці речі вирішувати.

Добре, що дійшло до цього зараз, хоча ми бачимо, що ОПЗЖ красиво й далі підголосовує за все, що монобільшість скаже, але ми хотіли б наголосити на іншому. Замість того щоб головою комітету стала людина, яка пропонувала продавати собак, насправді цей комітет має бути представлений і очолений представником опозиції. І оскільки єдина опозиційна сила в цьому залі – це «Європейська солідарність», ми вимагаємо, щоб найближчим часом було розглянуто це питання і на чолі Комітету з питань свободи слова був представник опозиції, тобто «Європейської солідарності».

Давайте ми тепер чесно все-таки будемо говорити: ОПЗЖ та інші заборонені партії, а також їхні представники...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Софіє, оскільки ви все-таки звернулися до мене, я дозволю собі відреагувати. Я просто хочу... *(Шум у залі)*. Я як Голова можу в будь-який час сказати.

Ще раз кажу, я просто хочу нагадати, що в попередньому скликанні саме в той період, коли цей комітет очолювався членами вашої фракції, було надано дозвіл на три так звані медведчуківські канали, які закрила, на щастя, ця влада *(Шум у залі)*. Крапка.

Ідемо далі. Слово надається Бужанському Максиму Аркадійовичу, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

БУЖАНСЬКИЙ М.А. Шановні колеги, якщо наша робота не заважає колегам позаду, я пропоную підтримати рішення комітету і проголосувати за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шевченко Євген Володимирович, депутатська група «Відновлення України». Будь ласка.

ШЕВЧЕНКО Є.В. Депутатська група «Відновлення України». Я не проти того, щоб Шуфрича зняти з цієї посади, тому що в нас і так у принципі свободи слова немає, і там такий комітет, що навіть на засідання не ходять. Але я проти того, щоб його очолював Євгеній Брагар з владної фракції.

Тому моя пропозиція – на наступному засіданні обрати головою Комітету з питань свободи слова найопозиційнішого до влади депутата Гео Лероса.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народній депутатці Стефанишиній Ользі Анатоліївній, фракція політичної партії «Голос». Будь ласка.

СТЕФАНИШИНА О.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування *(загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»)*. Прошу передати слово Ярославу Юрчишину.

ЮРЧИШИН Я.Р., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики *(загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»)*. Ну, не знаю, з якого часу в нас з'явилася монополія на опозицію, але хотілося б наголосити, що проросійська опозиція заборонена юридично. Величезна подяка Службі безпеки та всім причетним за те, що пана Нестора Шуфрича фактично заочно зняли з посади голови комітету, бо це сором мати людину під арештом ще й на чолі комітету. Але проблема в тому, що ми зараз маємо величезну кількість представників проросійських сил не лише в керівних органах, а й у багатьох органах місцевого самоврядування. Лежить не один законопроект, зокрема урядовий, про те, щоб системно вирішити це питання.

Це не потребує внесення змін до Конституції, то давайте вирішимо це питання, а Комітету з питань свободи слова повернемо його функції, власне, активної взаємодії з журналістами, щоб їх пускали на лінію розмежування, щоб вони нормально висвітлювали події, щоб ми знали, що і як відбувається в журналістському середовищі, зокрема стосовно журналістської етики, яка, на жаль, під час війни теж зазнає певних утисків, щоб не було жодної цензури.

Давайте відкликати з посади і нормально налагоджувати роботу комітету.
Дякую.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чи ще є бажуючі виступити по 1 хвилині від фракцій і груп?

Можемо переходити до голосування, правильно я розумію?
Шановні колеги, займіть, будь ласка, свої робочі місця.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, переходимо до прийняття рішення, аби в цих дискусіях за минулим не втратити майбутнього.

Підготуйтеся, будь ласка, до голосування (*Шум у залі*). Перепрошую, щодо рівня коментарів, я думаю, кожному з нас дадуть оцінку наші співгромадяни.

Обговорення завершено. Переходимо до прийняття рішення.

Відповідно до статті 83 Регламенту Верховної Ради України, статті 7 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про відкликання народного депутата України Шуфрича Н.І. з посади голови Комітету з питань свободи слова» ([№ 10070](#)) в цілому з урахуванням пропозицій комітету

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 258.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах, будь ласка.

Шановні колеги, далі ми домовилися решту... (*Шум у залі*).

Артур Володимирович Герасимов – з процедури. Будь ласка.

ГЕРАСИМОВ А.В. Шановний Руслане Олексійовичу, через те що зараз із президії пролунала, м'яко кажучи, неправда, у мене є така пропозиція. Просто зараз у залі немає лідерів багатьох інших фракцій і груп, я не можу взяти перерву із заміною на виступ. Тому прохання наступне питання щодо ратифікації розглядати з обговоренням, щоб наша фракція мала право на виступ.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я вже почув виступ з процедури.

Шановні колеги народні депутати, розгляд питань порядку денного на сьогодні завершено. Дякую всім за результативну роботу.

Зараз я оголошую перерву в нашому пленарному засіданні. Про час і місце його продовження вам буде повідомлено завчасно. Ми прийняли якісь рішення на засіданні Погоджувальної ради, ви змінили, тому нагадую на необхідності непоширення інформації щодо початку засідання.

Працюємо далі на перемогу. Слава Україні!